

ZBIERKA

**STANOVÍSK NAJVYŠŠIEHO SÚDU
A ROZHODNUTÍ SÚDOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

04 / 2009

OBSAH

Rozhodnutia a stanoviská vo veciach trestných

- 32. Zásady ukladania trestov (zvýšenie a zníženie trestnej sadzby podľa § 41 ods. 2, resp. § 39 ods. 4 Trestného zákona)** - Ak pri rozhodovaní o treste majú byť použité ustanovenia o úprave trestnej sadzby uvedenej v osobitnej časti Trestného zákona z dôvodu uvedeného v § 38 ods. 3, ods. 4, ods. 5, ods. 6 Trestného zákona, § 39 ods. 4 Trestného zákona a § 41 ods. 2 Trestného zákona, konkrétne rozpätie trestnej sadzby sa určí tak, že najprv sa urobí príprava trestnej sadzby podľa príslušných ustanovení § 38 Trestného zákona. Následne sa vykoná úprava takto stanovenej trestnej sadzby podľa režimu § 41 ods. 2 Trestného zákona a napokon sa určí konkrétne rozpätie trestnej sadzby podľa § 39 ods. 4 Trestného zákona.
- II. Zvýšenie hornej hranice trestnej sadzby podľa § 41 ods. 2 Trestného zákona a zníženie dolnej hranice trestnej sadzby podľa § 39 ods. 4 Trestného zákona sa vykoná len s prihliadnutím na upravenú hornú, resp. dolnú hranicu trestnej sadzby, pričom ustanovenie § 38 ods. 8 veta za bodkočiarkou Trestného zákona sa v týchto prípadoch nepoužije.
- III. Pod pojmom zákonom stanovená trestná sadzba sa rozumie sadzba trestu odňatia slobody uvedená v osobitnej časti Trestného zákona po jej úprave podľa ustanovení všeobecnej časti Trestného zákona; to neplatí, pokiaľ ide o zločin, ktorý sa považuje za obzvlášť závažný v zmysle § 11 ods. 3 Trestného zákona. 5
- 33. Stanovisko** - Zákon v ustanovení § 369 ods. 2 Trestného poriadku vylučuje podanie dovolania generálnym prokurátorom ako osobou na podanie dovolania oprávnenou v prípade, že nevyužil svoje právo podať riadny opravný prostriedok. V takomto prípade ako strana nemôže uplatniť podnet voči ministrovi spravodlivosti, ak sa rozhodnutie stalo právoplatným preto, že súd postupoval v súlade s ustanovením § 322 ods. 3 Trestného poriadku alebo podľa § 259 ods. 3 Trestného poriadku účinného do 1. januára 2006. Za tejto situácie nemôže podanie podnetu generálnym prokurátorom voči ministrovi spravodlivosti mať materiálny účinok podľa § 369 ods. 1 Trestného poriadku a bez takého podnetu minister spravodlivosti nie je osobou oprávnenou na podanie dovolania 8
- 34. Stanovisko** - Ustanovenie § 21 ods. 7 zákona č. 403/2004 Z. z. o európskom zatykačom rozkaze je špeciálnou právnou úpravou v pomere k ustanoveniu § 193 Trestného poriadku. Pri rozhodovaní o opravnom prostriedku (sťažnosti) proti rozhodnutiu o vykonaní európskeho zatykáacieho rozkazu preto nadriadený súd nepostupuje podľa príslušných procesných ustanovení Trestného poriadku, ale podľa ustanovenia § 21 ods. 7 zákona o európskom zatykačom rozkaze tak, že sám rozhodne o vykonaní alebo nevykonaní európskeho zatykáacieho rozkazu. 12

Rozhodnutia a stanoviská vo veciach občianskoprávných, obchodných a správnych

- 35. Nájom** - „Osobitným právnym predpisom“ v zmysle § 696 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorý umožňuje prenajímateľovi jednostranným právnym úkonom zvýšiť nájomné, nie je zákon č. lcv1996 Z. z. o cenách ani cenové opatrenia Ministerstva financií Slovenskej republiky regulujúce v určitých prípadoch výšku nájomného. Zo samej skutočnosti, že štát v určitých prípadoch stanoví maximálnu výšku nájomného reguluje výšku nájomného za účelom zamedzenia nežiaduceho cenového vývoja nájomného, nevyplýva oprávnenie prenajímateľa jednostranne zvýšiť nájomné v nadväznosti na zmeny v určení maximálnej výšky nájomného. 15

- 36. Osobnostné práva** - Pokiaľ je v súlade so zákonnými podmienkami pred príslušným orgánom začaté konanie, v ktorom bolo vydané zákonom predpokladané rozhodnutie, nie je vydanie takého rozhodnutia neoprávneným zásahom do osobnostných práv účastníka konania (§ 11 a nasl. Občianskeho zákonníka), a to ani v prípade, že po jeho vydaní sa preukáže, že nebolo vydané dôvodne. Nezákonosť rozhodnutia súd nemôže posudzovať ako otázku predbežnú..... 19
- 37. Právne nástupníctvo** — Na zrušenie a zánik príspevkových organizácií zriadených obcou (§ 21 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov) nemožno ani analogicky aplikovať ustanovenie § 68 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka o zrušení obchodných spoločností 23
- 38. Sociálna pomoc** - Nárok na dávku sociálnej pomoci vzniká podľa § 99 ods. 1 zákona o sociálnej pomoci až právoplatnosťou rozhodnutia príslušného orgánu o jej priznaní. Peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla podľa § 64 ods. 1 písm. b) bod 2 zákona o sociálnej pomoci je fakultatívna dávka sociálneho zabezpečenia, preto rozhodnutie o jeho priznaní je vecou úvahy správneho orgánu a aj v prípade splnenia všetkých podmienok uvedených v zákone, nemusí správny orgán žiadosti o jej priznanie vyhovieť. Voľné uváženie správneho orgánu môže byť preto dôvodom zrušenia preskúmaného rozhodnutia len vtedy, ak sa rozhodnutie prieči zákonu, ak nezodpovedá obsahu spisov, alebo zásadám logického myslenia. Skúmanie účelnosti a vhodnosti takéhoto rozhodnutia súdu nepatrí (§ 245 O. s. p.). 27
- 39. Prepočítanie výšky predčasného starobného dôchodku** - Sociálna poisťovňa nemá povinnosť opätovne prepočítať výšku predčasného starobného dôchodku po úprave priemerného osobného mzdového bodu v kalendárnych rokoch, ktoré nasledujú po jeho priznaní. 29
- 40. Vymeriavací základ** - Náhradu mzdy z neplatne skončeného pracovného pomeru treba zahrnúť do vymeriavacieho základu za príslušné kalendárne mesiace neplatne skončeného pracovného pomeru aj v prípade, ak bola vyplatená po skončení pracovného pomeru. 32
- 41. Krátenie príplatku k dôchodku pozostalým po politických väzňoch** — Zo žiadneho ustanovenia zákona č. 274/2007 Z. z. o príplatku k dôchodku politickým väzňom nevyplýva, že by po priznaní príplatku k dôchodku pozostalým po politických väzňoch bolo potrebné znovu rozhodovať o výške vyplácaných dôchodkov v súbehu a že by v prípade výplaty vdovského dôchodku vo výške jednej polovice bolo treba príplatok s vdovským dôchodkom zlúčiť tak, že vdovský dôchodok by po zlúčení s príplatkom bol vyšší iba o polovicu sumy príplatku..... 34
- 42. Osoba oprávnená na podanie odvolania** - Ak krajský súd, ako súd prvého stupňa, rozsudkom zrušil rozhodnutie správneho orgánu a vrátil mu vec na ďalšie konanie a rozhodnutie z dôvodu, že oprávnenému prostriedku navrhovateľa bolo vyhovené v celom rozsahu, navrhovateľ nie je osobou oprávnenou na podanie odvolania proti takémuto rozsudku 36

Rozhodnutia a stanoviská vo veciach trestných

32.

ROZHODNUTIE

I. Ak pri rozhodovaní o treste majú byť použité ustanovenia o úprave trestnej sadzby uvedenej v osobitnej časti Trestného zákona z dôvodu uvedeného v § 38 ods. 3, ods. 4, ods. 5, ods. 6 Trestného zákona, § 39 ods. 4 Trestného zákona a § 41 ods. 2 Trestného zákona, konkrétne rozpätie trestnej sadzby sa určí tak, že najprv sa urobí úprava trestnej sadzby podľa príslušných ustanovení § 38 Trestného zákona. Následne sa vykoná úprava takto stanovenej trestnej sadzby podľa režimu § 41 ods. 2 Trestného zákona a napokon sa určí konkrétne rozpätie trestnej sadzby podľa § 39 ods. 4 Trestného zákona.*

II. Zvýšenie hornej hranice trestnej sadzby podľa § 41 ods. 2 Trestného zákona a zníženie dolnej hranice trestnej sadzby podľa § 39 ods. 4 Trestného zákona sa vykoná len s prihliadnutím na upravenú hornú, resp. dolnú hranicu trestnej sadzby, pričom ustanovenie § 38 ods. 8 veta za bodkočiarkou Trestného zákona sa v týchto prípadoch nepoužije.

III. Pod pojmom zákonom stanovená trestná sadzba sa rozumie sadzba trestu odňatia slobody uvedená v osobitnej časti Trestného zákona po jej úprave podľa ustanovení všeobecnej časti Trestného zákona; to neplatí, pokiaľ ide o zločin, ktorý sa považuje za obzvlášť závažný v zmysle § 11 ods. 3 Trestného zákona.

(Uznesenie Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 8. apríla 2009, sp. zn. 23 To 1/2009)

Krajský súd v Trenčíne na základe sťažnosti prokurátora proti uzneseniu Okresného súdu Prievidza z 30. januára 2009, sp. zn. 3 T 256/2008, podľa § 194 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku zrušil toto uznesenie a okresnému súdu uložil, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

U mladistvých sa ale na prvom mieste musí aplikovať § 117 Trestného zákona.

Z o d ô v o d n e n i a :

V trestnej veci obvineného R. K. podal súdu prvého stupňa prokurátor Okresnej prokuratúry Prievidza návrh na schválenie dohody o vine a treste, č. 2 Pv 119/2008-28 zo dňa 27. novembra 2008, v ktorom navrhol vydať dohodnutý rozsudok, podľa ktorého obvinený K. R. sa uznáva vinným zo zločinu nedovoleného vyrobenia a používania elektronického platobného prostriedku a inej platobnej karty podľa § 219 ods. 1, ods. 3 písm. b) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení zákona č. 218/2007 Z. z. (ďalej len „Trestný zákon“) a prečinu krádeže podľa § 212 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona, pretože si ako zamestnanec spoločnosti V., s. r. o., T., v presne nezistenej dobe a mieste zadovážil čerpaciu platobnú kartu D. X., č. X., patriacu spoločnosti V., s. r. o., ktorú následne v období od mesiaca august 2007 do 31. októbra 2007 neoprávnene použil na úhradu načerpanej nafty na čerpacej stanici S. v P., pričom nakúpenú naftu predával neznámym osobám a peniaze použil na vlastnú potrebu, čím poškodenej spoločnosti V., s. r. o., T., H. X., IČO: X., spôsobil celkovú škodu vo výške 297 769,- Sk a ukladá sa mu podľa § 219 ods. 3 Trestného zákona s použitím § 42 ods. 1 Trestného zákona, § 38 ods. 3 Trestného zákona, § 36 písm. j), písm. 1) Trestného zákona, § 37 písm. h) Trestného zákona, s použitím § 41 ods. 2 Trestného zákona, § 39 ods. 4 Trestného zákona súhrnný trest odňatia slobody vo výmere tri roky a štyri mesiace. Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona sa na výkon uloženého trestu odňatia slobody zaraďuje do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona sa súčasne navrhuje zrušiť výrok o treste rozsudku Okresného súdu Prievidza, sp. zn. 1 T 166/2007 zo dňa 4. marca 2008, ktorý nadobudol právoplatnosť 4. marca 2008, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Uznesením súdu prvého stupňa bolo podľa § 331 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku rozhodnuté tak, že súd vyššie uvedený návrh dohody o vine a treste odmietol, pretože navrhovaná dohoda o vine a treste je zrejme neprimeraná. Súd prvého stupňa dospel k záveru, že navrhnutý rozsudok vo výroku o treste je nezákonný, pretože navrhnutý trest je pod dolnou hranicou trestnej sadzby, v ktorej je možné obvinenému trest uložiť. Podľa názoru súdu v prípade, ak sa má súčasne urobiť úprava trestnej sadzby podľa § 38, § 41 ods. 2 a § 39 ods. 4 Trestného zákona, najprv treba urobiť úpravu trestnej sadzby podľa § 41 ods. 2 (tzv. asperačná zásada) a až potom úpravu podľa § 38 ods. 3 Trestného zákona (prevažujú poľahčujúce okolnosti nad priťažujúcimi okolnosťami) a napokon úpravu podľa § 39 ods. 4 Trestného zákona (mimoriadne zníženie trestu v dohodovacom konaní).

Uznesenie súdu prvého stupňa nenadobudlo právoplatnosť, pretože bolo v zákonnej lehote napadnuté sťažnosťou prokurátora. Podľa názoru prokurátora je navrhnutý trest odňatia slobody vo výmere troch rokov a štyroch mesiacov v zákonom ustanovenej trestnej sadzbe. V predmetnom prípade malo byť poradie úpravy trestnej sadzby také, že sa najprv upraví trestná sadzba podľa § 38 ods. 3 Trestného zákona a až následne sa urobí úprava trestnej sadzby podľa § 41 ods. 2 Trestného zákona a nakoniec podľa § 39 ods. 4 Trestného zákona. Prokurátor v sťažnosti uviedol, že ním zvolený postup je navyše v prospech páchatel'a, než trest, ktorý by mu hrozil v prípade použitia postupu, ktorý uviedol súd vo svojom rozhodnutí. Navrhol podľa § 194 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku zrušiť napadnuté uznesenie v celom rozsahu a vec vrátiť tomuto súdu, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

Krajský súd v Trenčíne podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že sťažnosť je dôvodná.

Po preskúmaní spisového materiálu sa krajský súd stotožnil s názorom súdu prvého stupňa a prokurátora v tom, že v trestnej veci obvineného R. K. treba pri stanovovaní konkrétnej sadzby trestu odňatia slobody vychádzať z ustanovenia § 38 ods. 3 Trestného zákona (prevaha poľahčujúcich okolností nad okolnosťami priťažujúcimi), § 39 ods. 4 Trestného zákona (mimoriadne zníženie trestu v dohodovacom konaní) a § 41 ods. 2, § 42 ods. 1 Trestného zákona (tzv. asperačná zásada spolu so súhrnným trestom). Možno tiež prisvedčiť názoru súdu prvého stupňa, že v prípade ním navrhovaného postupu by navrhnutý trest odňatia slobody tri roky a štyri mesiace bol pod dolnou hranicou zákonnej trestnej sadzby, ktorá mala byť vyššie päť rokov. Potom by odmietnutie navrhovanej dohody podľa § 331 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku bolo správne a zákonné.

Na druhej strane však krajský súd vyslovuje právny názor na postupnosť úpravy trestnej sadzby v tomto konkrétnom prípade tak, ako to vo svojej sťažnosti uviedol prokurátor.

Na prvom mieste je úprava trestnej sadzby uvedenej v osobitnej časti Trestného zákona podľa príslušných ustanovení § 38 Trestného zákona (v dôsledku priťažujúcich a poľahčujúcich okolností opätovného spáchania zločinov). V ustanovení § 38 síce zákonodarca použil nepresný pojem: „*zákonom ustanovená trestná sadzba*“, avšak vzhľadom na to, že v ods. 8 je už priamy odkaz na osobitnú časť zákona, možno urobiť výklad, že v § 38 ods. 3 až ods. 6 a ods. 8 Trestného zákona sa má na mysli sadzba uvedená v osobitnej časti Trestného zákona.

Tento záver na základe gramatického a logického výkladu vyplýva aj z § 38 ods. 7, kde sa za istej podmienky vylučuje použitie ods. 4 až ods. 6, ak sa súčasne ukladá zvýšený trest podľa asperačnej zásady - § 41 ods. 2. Práve z tohto dôvodu, že takáto výnimka „*dvojitého zvýšenia*“ je uvedená práve v § 38 Trestného zákona a nie až v § 41 ods. 2, resp. § 42 Trestného zákona, nás oprávňuje urobiť záver, že najprv sa na trestnú sadzbu aplikujú príslušné ustanovenia § 38 Trestného zákona. Výnimka bude však u mladistvých, kde sa na prvom mieste aplikuje § 117 Trestného zákona.

Po takejto úprave sadzby uvedenej v osobitnej časti Trestného zákona sa aplikuje tzv. asperačná zásada — § 41 ods. 2 Trestného zákona. Tu úvodom treba uviesť, že napriek niektorým názorom vysloveným bezprostredne po nadobudnutí účinnosti nového Trestného zákona (1. januára 2006) v praxi prevládol názor, že základ na výpočet uvedený v § 38 ods. 8 Trestného zákona (rozdiel medzi hornou a dolnou hranicou) sa nepoužije na úpravy sadzieb ani podľa § 41 ods. 2 Trestného zákona, ani podľa § 39 ods. 4 Trestného zákona.

Naďalej sa teda na výpočet bude aplikovať uverejnené rozhodnutie č. 30/64, kde je uvedené: „*tretina hornej hranice trestnej sadzby sa pripočíta k tejto hornej hranici, tým je daná horná hranica hornej polovice zvýšenej trestnej sadzby. K tejto hornej hranici sa potom pripočíta dolná hranica trestnej sadzby (ak takáto hranica vôbec existuje). Polovica tohto súčtu je potom dolnou hranicou hornej polovice zvýšenej trestnej sadzby*“.

Napokon sa urobí úprava trestnej sadzby podľa § 39 ods. 4 Trestného zákona. Tu je dôležité uviesť, že zníženie dolnej hranice trestnej sadzby sa robí bez ohľadu na hornú hranicu trestnej sadzby odňatia slobody.

Pri znižovaní dolnej hranice trestnej sadzby podľa § 39 ods. 4 Trestného zákona o 1/3 sa však vychádza z dolnej hranice trestnej sadzby upravenej podľa § 41 ods. 2 Trestného zákona a nie z dolnej hranice uvedenej v osobitnej časti Trestného zákona. V opačnom prípade by sa pri mimoriadnom znižovaní trestu podľa § 39 ods. 4 Trestného zákona nerobil rozdiel medzi páchatel'mi, ktorí naplnili znaky na použitie asperačnej zásady, a medzi tými, ktorí takéto znaky nenaplnili.

Pre úplnosť však krajský súd dodáva, že argument prokurátora uvedený v sťažnosti v podobe „*prospechu páchatel'a*“ v tomto prípade je absolútne neprijateľný, pretože vychádzajúc zo zásady legality trestu nemožno v žiadnom prípade pripustiť pochybnosti pri stanovovaní konkrétnej trestnej sadzby.

Z takto rozvedených dôvodov nadriadený súd zrušil uznesenie súdu prvého stupňa v celom rozsahu a vec vrátil tomuto súdu na nové konanie a rozhodnutie. V novom konaní prichádza do úvahy konanie pred samosudcom

podľa § 349 Trestného poriadku, pretože konkrétna trestná sadzba odňatia slobody sa u zločinu neoprávneného výrobenia a použitia elektronického platobného prostriedku a inej platobnej karty podľa § 219 ods. 3 Trestného zákona je tri roky a štyri mesiace až osem rokov.

33.

STANOVISKO

trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky k rozdielnemu výkladu § 369 ods. 1 a § 372 Trestného poriadku z hľadiska oprávnenia ministra spravodlivosti podať dovolanie na podklade podnetu generálneho prokurátora Slovenskej republiky, z 26. mája 2009.

Zákon v ustanovení § 369 ods. 2 Trestného poriadku vylučuje podanie dovolania generálnym prokurátorom ako osobou na podanie dovolania oprávnenou v prípade, že nevyužil svoje právo podať riadny opravný prostriedok. V takomto prípade ako strana nemôže uplatniť podnet voči ministrovi spravodlivosti, ak sa rozhodnutie stalo právoplatným preto, že súd postupoval v súlade s ustanovením § 322 ods. 3 Trestného poriadku alebo podľa § 259 ods. 3 Trestného poriadku účinného do 1. januára 2006. Za tejto situácie nemôže podanie podnetu generálnym prokurátorom voči ministrovi spravodlivosti mať materiálny účinok podľa § 369 ods. 1 Trestného poriadku a bez takého podnetu minister spravodlivosti nie je osobou oprávnenou na podanie dovolania.

Na podklade písomného podnetu ministra spravodlivosti Slovenskej republiky, ktorý upozornil na rozdielne rozhodovanie senátov Najvyššieho súdu SR, pri výklade § 369 ods. 1 a § 372 Trestného poriadku, po preskúmaní predmetných rozhodnutí bolo zistené nasledovné:

Rozsudkom Okresného súdu Lučenec, sp. zn. 2 T 207/2007 zo 6. marca 2008, súd prvého stupňa obvinených J. B. a A. B. uznal za vinných zo spáchania zločinu lúpeže spolupáchatelstvom podľa § 20, § 188 ods. 1 Trestného zákona, prečinu útoku na verejného činiteľa spolupáchatelstvom podľa § 20, § 323 ods. 1 písm. b) Trestného zákona a z prečinu výtržníctva spolupáchatelstvom podľa § 20, § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Prvostupňový okresný súd obvineným podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona, § 41 ods. 2 Trestného zákona uložil (každému z nich) úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov. Podľa § 48 ods. 2 Trestného zákona na výkon trestu odňatia slobody bol každý z nich zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia. Proti rozsudku prokurátor odvolanie v zákonnej lehote nepodal, odvolanie podali len obvinení. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 22. mája 2008, sp. zn. 2 To 141/08, podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie obvinených zamietol ako nedôvodné.

Na podnet námestníka generálneho prokurátora Slovenskej republiky podal minister spravodlivosti Slovenskej republiky v lehote podľa § 370 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie proti uzneseniu krajského súdu v neprospech obvinených z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku s poukazom na ustanovenie § 374 ods. 3 Trestného poriadku. V dovolaní uviedol, že napadnutým rozhodnutím bol porušený zákon v ustanovení § 41 ods. 2 Trestného zákona v prospech obvinených.

Senát Najvyššieho súdu SR, ako súdu dovolacieho podľa § 382 písm. b) Trestného poriadku, na neverejnom zasadnutí dovolanie ministra spravodlivosti Slovenskej republiky uznesením, sp. zn. 2 Tdo 39/2008, odmietol.

V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že hoci predbežne zistil, že dovolací dôvod je daný, nariadil vo veci neverejnú zasadnutie, pretože podľa jeho názoru minister spravodlivosti nebol osobou oprávnenou na podanie dovolania. Poukázal na ustanovenie § 369 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého minister spravodlivosti môže podať dovolanie len na základe podnetu strany alebo z iného podnetu. Bez takého podnetu nie je oprávnenou osobou na podanie dovolania. Zdôraznil, že zamietnutie odvolania obvinených krajským súdom, ako odvolacím súdom, napriek zistenému porušeniu zákona, je výsledkom pasivity a nečinnosti prokurátora, ako strany, v súdnom konaní; prokurátor sa mal domáhať nápravy nezákonnosti rozhodnutia súdu prvého stupňa podaním odvolania. Senát dovolacieho súdu vyslovil názor, že ak zákon v ustanovení § 369 ods. 2 Trestného poriadku vylučuje podanie dovolania generálnym prokurátorom, ako osobou na podanie dovolania oprávnenou, v prípade, že nevyužil svoje právo podať riadny opravný prostriedok, platí tým viac, že ako strana nemôže uplatniť podnet voči ministrovi spravodlivosti, ak sa rozhodnutie stalo právoplatným preto, že súd postupoval v súlade s ustanovením § 322 ods. 3 Trestného poriadku alebo podľa § 259 ods. 3 Trestného poriadku účinného do 1. januára 2006. Za tejto situácie nemôže podanie podnetu námestníka generálneho prokurátora ministrovi spravodlivosti mať materiálny účinok podľa § 369 ods. 1 Trestného poriadku a bez takého podnetu minister spravodlivosti nie je osobou oprávnenou na podanie dovolania.

Tento senát Najvyššieho súdu SR vyslovil záver, že podanie podnetu v predmetnej veci by prichádzalo do úvahy vtedy, ak by odvolací súd napriek absencii odvolania prokurátora pôvodný rozsudok súdu prvého stupňa svojím rozsudkom zmenil v prospech obvinených. Tým by sa naplnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku; za takej situácie by nezákonnosť mohla byť napravená len podaním dovolania ministrom spravodlivosti hoci aj na základe podnetu podaného generálnym prokurátorom.

Naproti tomu v rovnakej situácii iný dovolací senát Najvyššieho súdu SR rozhodol odlišne. Išlo o nasledovnú skutkovú a právnu situáciu:

Rozsudkom Okresného súdu Ružomberok z 11. decembra 2006, sp. zn. 1 T 96/05, bol obvinený M. B. uznaný za vinného v bode 1) zo spáchania trestného činu krádeže spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2, § 247 ods. 2 písm. a) Trestného zákona účinného do 1. januára 2006, v bode 2) trestného činu porušovania domovej slobody spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2, § 238 ods. 1, 2 Trestného zákona účinného do 1. januára 2006, v bode 3) trestného činu neoprávneného používania cudzieho motorového vozidla podľa § 249a Trestného zákona účinného do 1. januára 2006 a v bode 4) z trestného činu ublíženia na zdraví spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2, § 221 ods. 1 Trestného zákona účinného do 1. januára 2006, zo spáchania trestného činu porušovania domovej slobody spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2, § 238 ods. 1, 2 Trestného zákona účinného do 1. januára 2006 a z trestného činu lúpeže spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2, § 234 ods. 1 Trestného zákona účinného do 1. januára 2006. Obvinený Ján Brezniak bol uznaný za vinného v bode 1) zo spáchania prečinu krádeže podľa § 212 ods. 1 Trestného zákona a prečinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 Trestného zákona, v bode 2) zo spáchania prečinu podvodu podľa § 221 ods. 1 Trestného zákona. Obvinenému Martinovi Brezniakovi súd uložil podľa § 234 ods. 1, § 35 ods. 2 Trestného zákona (účinného do 1. januára 2006) úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 6 a pol roka. Podľa § 39a ods. 3 Trestného zákona (účinného do 1. januára 2006) na výkon trestu odňatia slobody bol zaradený do II. NVS. Obvinenému Jánovi Brezniakovi súd uložil podľa § 212 ods. 1 Trestného zákona, s použitím § 41 ods. 1, § 38 ods. 2, § 37 písm. j), h), m) Trestného zákona, úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 2 roky. Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona na výkon trestu odňatia slobody bol zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Podľa § 73 ods. 2 písm. c) Trestného zákona súd obvinenému uložil aj ochranné ústavné protialkoholické liečenie. Obaja obvinení boli zaviazaní k náhrade škody poškodeným osobám a stranám.

Proti rozsudku v zákonnej lehote podali odvolanie obidvaja obvinení. Prokurátor v zákonnej lehote svoje právo nevyužil a odvolanie nepodal.

Krajský súd na podklade odvolaní rozsudkom zo 7. marca, pod sp. zn. 2 To 22/2007, podľa § 258 ods. 1 písm. d), písm. 0, ods. 2 Trestného poriadku (účinného do 1. januára 2006) zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o vine (ad 1) a vo vzťahu k obvinenému J. B. aj vo výroku o treste a výroku o náhrade škody.

Obvineného J. B. na základe ustanovenia § 259 ods. 3 Trestného poriadku (účinného do 1. januára 2006) uznal za vinného zo spáchania prečinu krádeže spolupáchatelstvom podľa § 20 Trestného zákona, § 212 ods. 2 písm. a) Trestného zákona a prečinu porušovania domovej slobody spolupáchatelstvom podľa § 20, § 194 ods. 1 Trestného zákona. Za tieto skutky a tiež za prečin podvodu podľa § 221 ods. 1 Trestného zákona (ad 2 rozsudku prvostupňového súdu) uložil obvinenému podľa § 212 ods. 2 Trestného zákona, s použitím § 41 ods. 1, § 38 ods. 2, ods. 4, § 37 písm. h) Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 18 mesiacov so zaradením na výkon trestu podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona do ústavu s minimálnym stupňom stráženia; súčasne rozhodol o nároku poškodených firiem na náhradu škody.

Rozsudkom súčasne krajský súd zamietol odvolanie obvineného M. B. podľa § 256 Trestného poriadku (účinného do 1. januára 2006).

Minister spravodlivosti Slovenskej republiky na podnet námestníka generálneho prokurátora Slovenskej republiky v lehote podľa ustanovenia § 370 ods. 3 Trestného poriadku podal dovolanie. Vyslovil v ňom názor, že sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. b), písm. h), písm. i) Trestného poriadku. Navrhol, aby Najvyšší súd SR vyslovil, že napadnutým rozsudkom a konaním, ktoré mu predchádzalo, došlo k porušeniu zákona vo vzťahu k obvinenému M. B. v ustanovení § 35 ods. 2, Trestného zákona (účinného do 1. januára 2006) v prospech obvineného. Pokiaľ ide o obvineného J. B., porušenie zákona v prospech obvineného videl minister spravodlivosti v tom, že súd nepoužil ustanovenie o prísnejšej kvalifikácii, konkrétne ustanovenia § 194 ods. 2 Trestného zákona (účinného od 1. januára 2006). Súčasne bol v neprospech oboch obvinených porušený zákon v ustanovení § 264 ods. 3 Trestného poriadku (účinného do 1. januára 2006). Poukázal na to, že krajský súd vzhľadom na absenciu odvolania prokurátora pochybenie nemohol napraviť.

Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku minister spravodlivosti videl v tom, že po zrušení (prvého) rozsudku okresného súdu z 28. novembra 2005 uznesením krajského súdu z 22. februára 2006,

prvostupňový súd konal v inom zložení senátu, ktorý napokon vo veci aj (v poradí druhým) rozsudkom z 11. decembra 2006 rozhodol.

Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku videl v tom, že v bode 1 malo byť konanie obvineného J. B. posudzované aj ako prečin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, 2 písm. b) Trestného zákona. Pre absenciu odvolania prokurátora v neprospech obvineného toto pochybenie nemohol napraviť odvolací súd. V dôsledku tohto pochybenia bol obvinenému uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby. Tým je daný dôvod dovolania podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku.

Senát Najvyššieho súdu SR, ako senát dovolací, konštatoval, že dovolanie je prípustné podľa ustanovenia § 369 ods. 1 Trestného poriadku a uviedol, že nezistil dôvod na odmietnutie dovolania podľa ustanovenia § 382 Trestného poriadku. Na verejnom zasadnutí potom vec prejednal a po zistení dôvodnosti dovolania podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku - nezákonné zloženie súdu (porušenie ustanovenia § 264 ods. 3 Trestného poriadku účinného do 1. januára 2006), napadnutý rozsudok krajského súdu a jemu predchádzajúci rozsudok okresného súdu, ako aj nadväzujúce rozhodnutia zrušil rozsudkom, sp. zn. 3 Tdo 52/2007. Okresnému súdu podľa ustanovenia § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal vec v potrebnom rozsahu prejednať a rozhodnúť.

Vzhľadom na zistené porušenie zákona - rozhodovanie nezákonne zloženého súdu, dovolací senát potom nepovažoval za potrebné riešiť ďalšie sporné ustanovenia uvedené v dovolaní. Vyslovil názor, že takýto postup by bol bezpredmetný vzhľadom na to, že nezákonne zložený súd nebol oprávnený vo veci rozhodovať, a teda jeho rozhodnutie je vlastne nulité.

V oboch prípadoch bola rovnaká situácia v tom, že podnet na podanie dovolania ministromi spravodlivosti podal námestník generálneho prokurátora v prípadoch, keď okresný prokurátor nevyužil svoje právo podať odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa v neprospech obvinených. Odvolací súd napriek zisteniu a konštatovaniu, že zákon porušený bol, nemohol pochybenia súdu prvého stupňa napraviť z dôvodu absencie odvolania prokurátora v neprospech obvinených.

Na odstránenie rozdielného výkladu ustanovenia § 369 ods. 1 Trestného poriadku prikázal predseda trestnoprávneho kolégia podľa § 21 ods. 4 písm. d) zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, čl. VI písm. c), písm. d) Rozvrhu práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rok 2009, Spr. 852/08 a článku 17 ods. 4 písm. c) Rokovacieho poriadku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky trestnoprávnemu kolégiu Najvyššieho súdu, aby zaujalo stanovisko na zabezpečenie jednotného výkladu zákona v uvedenej otázke. Súčasne predseda trestnoprávneho kolégia podľa článku 15 ods. 3 citovaného rokovacieho poriadku požiadal o písomné vyjadrenie k posudzovanej otázke Generálnu prokuratúru SR, Ministerstvo spravodlivosti SR, krajské súde v Bratislave, Trnave, Nitre, Trenčíne, Žiline, Banskej Bystrici, Prešove a v Košiciach, Vyšší vojenský súd v Trenčíne, Ústavný súd SR, právnické fakulty UK v Bratislave, UMB v Banskej Bystrici, UPJŠ v Košiciach, Trnavskej univerzity, Akadémii PZ v Bratislave, Ministerstvo vnútra SR a Slovenskú advokátsku komoru.

Z uvedených žiadostí o vyjadrenie vyhovel Generálna prokuratúra SR, Krajský súd v Trenčíne, Krajský súd v Prešove, Krajský súd v Nitre a Krajský súd v Trnave.

Krajské súde v Trnave, Nitre a v Trenčíne sa stotožnili s názorom, že v prípade, ak prokurátor v rámci prvostupňového konania pred súdom nevyužije svoje právo podať proti rozsudku riadny opravný prostriedok, nemôže ako strana uplatniť podnet voči ministromi spravodlivosti, aby tento mohol podať dovolanie podľa § 369 ods. 1 Trestného poriadku.

Naproti tomu Krajský súd v Prešove a Generálna prokuratúra SR vyslovili názor, že zo znenia § 369 ods. 1 Trestného poriadku vyplýva, že minister spravodlivosti je oprávnený podať dovolanie samostatne, avšak iba na podnet strany alebo iný podnet. Uvedené ustanovenie žiadnym spôsobom nelimituje ministra spravodlivosti, v ktorých prípadoch podnetov koná a v ktorých prípadoch podať dovolanie nemôže.

Trestnoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky s prihliadnutím na dôvody, ktoré viedli senáty Najvyššieho súdu k rozdielnym názorom a so zreteľom na obsah predložených vyjadrení, zaujalo k posudzovanej otázke stanovisko, že správne výkladu zákona zodpovedá právny názor, že za uvedenej procesnej situácie minister spravodlivosti nie je osobou oprávnenou na podanie dovolania.

Podľa § 369 ods. 1 Trestného poriadku právoplatné rozhodnutie súdu na podnet strany alebo na iný podnet napadne minister spravodlivosti z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1.

Podľa ods. 2 cit. ustanovenia právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu môže dovolaním napadnúť z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1:

- a) generálny prokurátor proti ktorémukoľvek výroku,
- b) obvinený vo svoj prospech proti výroku, ktorý sa ho priamo dotýka.

Podľa § 372 ods. 1 veta prvá Trestného poriadku oprávnené osoby, okrem ministra spravodlivosti, môžu podať dovolanie len vtedy, ak využili svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok a o ňom bolo rozhodnuté.

Ak prokurátor, ako strana konania, bol pasívny a nedomáhal sa nápravy nezákonnosti prvostupňového rozhodnutia podaním odvolania a zároveň ustanovenie § 369 ods. 2 Trestného poriadku vylučuje podanie dovolania generálnym prokurátorom, ako osobou na podanie dovolania oprávnenou, v prípade, že nevyužil svoje právo podať riadny opravný prostriedok, tak ako strana nemôže uplatniť ani podnet voči ministrovi spravodlivosti, ako podmienku na podanie dovolania zo strany ministra spravodlivosti. Nie je však vylúčené, aby takýto podnet voči ministrovi spravodlivosti podala iná osoba.

Na rozdiel od uvedeného trestnoprávne kolégium dospelo k záveru, že v situácii, keď by odvolací súd napriek absencii odvolania prokurátora, na podklade odvolania obvineného zmenil prvostupňový rozsudok v jeho prospech, podanie podnetu zo strany generálneho prokurátora by do úvahy prichádzalo.

34.

STANOVISKO

trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky k rozdielnemu výkladu používania procesných ustanovení (§ 21 ods. 7 zákona č. 403/2004 Z. z. o európskom zatykačom rozkaze a § 193 Trestného poriadku) pri rozhodovaní o vykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu, z 26. mája 2009.

Ustanovenie § 21 ods. 7 zákona č. 403/2004 Z. z. o európskom zatykačom rozkaze je špeciálnou právnou úpravou v pomere k ustanoveniu § 193 Trestného poriadku. Pri rozhodovaní o opravnom prostriedku (sťažnosti) proti rozhodnutiu o vykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu preto nadriadený súd nepostupuje podľa príslušných procesných ustanovení Trestného poriadku, ale podľa ustanovenia § 21 ods. 7 zákona o európskom zatykačom rozkaze tak, že sám rozhodne o vykonaní alebo nevykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu.

Generálna prokuratúra Slovenskej republiky upozornila v súvislosti s rozhodovaním senátov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o sťažnostiach vyžiadaných osôb na rozdielnu prax pri aplikácii procesných ustanovení zákona o európskom zatykačom rozkaze, resp. Trestného poriadku.

Preskúmaním predmetných rozhodnutí sa zistilo, že jedna časť senátov Najvyššieho súdu SR rozhodla o sťažnostiach vyžiadaných osôb proti uzneseniam krajských súdov o vykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu tak, že bez výroku o zamietnutí sťažnosti alebo zrušení prvostupňového rozhodnutia, podľa § 21 ods. 7 zákona o európskom zatykačom rozkaze rozhodla opätovne o vykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu (2 To 52*2006, 2 Tost 1/2008, 5 Tost 5/2008). V odôvodnení týchto uznesení bolo výslovne uvedené, že senát postupoval vzhľadom na špeciálnu zákonnú úpravu podľa § 21 ods. 7 zákona o európskom zatykačom rozkaze a nie podľa § 193 Trestného poriadku.

Ďalšia časť senátov v rovnakej procesnej situácii rozhodla o sťažnostiach vyžiadaných osôb tak, že tieto zamietla ako nedôvodné podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (3 To 111/2006, 1 To 104/2006).

Napokon jeden senát rozhodol v rovnakej procesnej situácii podľa § 509 ods. 5 Trestného poriadku (4 Tost 21/2007 a 4 Tost 1/2008).

Posledné dve skupiny rozhodnutí v odôvodnení bližšie úvahy o použitých procesných ustanoveniach neobsahovali.

Na odstránenie rozdielného výkladu ustanovenia § 21 ods. 7 zákona č. 403/2004 Z. z. o európskom zatykačom rozkaze prikázal predseda trestno-právneho kolégia podľa § 21 ods. 4 písm. d) zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, čl. VI písm. c), písm. d) Rozvrhu práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rok 2009, Spr. 855y08 a článku 17 ods. 4 písm. c) Rokovacieho poriadku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky trestnoprávnemu kolégiu Najvyššieho súdu SR, aby zaujalo stanovisko na zabezpečenie jednotného výkladu zákona v uvedenej otázke.

Súčasne predseda trestnoprávneho kolégia podľa článku 15 ods. 3 citovaného rokovacieho poriadku požiadal o písomné vyjadrenie k posudzovanej otázke Generálnu prokuratúru SR, Ministerstvo spravodlivosti SR, krajské súde v Bratislave, Trnave, Nitre, Trenčíne, Žiline, Banskej Bystrici, Prešove a v Košiciach, Vyšší vojenský súd v Trenčíne, Ústavný súd SR, právnické fakulty UK v Bratislave, UMB v Banskej Bystrici, UPJŠ v Košiciach, Trnavskej univerzity, Akadémiu PZ v Bratislave, Ministerstvo vnútra SR a Slovenskú advokátsku komoru.

Z uvedených žiadostí o vyjadrenie vyhovelí Generálna prokuratúra SR, Krajský súd v Trenčíne, Krajský súd v Prešove, Krajský súd v Nitre a Krajský súd v Trnave.

Generálna prokuratúra SR a krajské súde v Nitre a v Trnave zaujali stanovisko, že zákon o európskom zatykačom rozkaze je tzv. lex specialis, preto jeho ustanovenia majú prednosť pred ustanoveniami Trestného poriadku a v konkrétnom prípade preto pri rozhodovaní o sťažnosti proti uzneseniu krajských súdov treba postupovať podľa § 21 ods. 7 tohto zákona a nie podľa § 193 Trestného poriadku.

Naproti tomu krajské súde v Trenčíne a v Prešove vyjadrili názor, že ustanovenie § 21 ods. 7 zákona o európskom zatykačom rozkaze je len ustanovením, ktoré určuje, ktorý orgán rozhoduje o sťažnosti, nie však podľa ktorého procesného ustanovenia sa postupuje. Môže nastať situácia, že rozhodnutia súdov prvého a druhého stupňa sú rozdielne a pritom druhostupňové rozhodnutie pri použití ustanovenia § 21 ods. 7 zákona o európskom zatykačom rozkaze neobsahuje výrok o zrušení prvostupňového uznesenia.

Trestnoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky s prihliadnutím na dôvody, ktoré viedli senáty Najvyššieho súdu SR k rozdielnym názorom a so zreteľom na obsah predložených vyjadrení zaujalo k posudzovanej otázke stanovisko, že správne mu výkladu zákona zodpovedá právny názor, že ustanovenie § 21 ods. 7 zákona č. 403/2004 Z. z. o európskom zatykačom rozkaze je špeciálnou právnou úpravou v pomere k ustanoveniu § 193 Trestného poriadku. Preto pri rozhodovaní o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu o vykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu nadriadený súd nepostupuje podľa príslušných ustanovení Trestného poriadku (§ 193), ale podľa § 21 ods. 7 zákona o európskom zatykačom rozkaze tak, že sám rozhodne o vykonaní alebo nevykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu*. Postup podľa § 509 ods. 5 Trestného poriadku v uvedenej procesnej situácii do úvahy neprichádza vôbec.

* redakčná poznámka:

Uvedené platí v prípade, ak nadriadený súd dospeje po prerokovaní veci k záveru, že sťažnosť proti rozhodnutiu o vykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu nie je dôvodná, a teda sám rozhodne o vykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu. V prípade, ak sťažnosť bola podaná oneskorene, neoprávnenou osobou, osobou, ktorá sa jej výslovne vzdala alebo ktorá znovu podala sťažnosť, ktorú už predtým výslovne vzala späť, postupuje sa podľa ustanovenia § 193 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku.

**Rozhodnutia a stanoviská vo veciach občianskoprávných,
obchodných a správnych**

35.

ROZHODNUTIE

„Osobitným právnym predpisom“ v zmysle § 696 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorý umožňuje prenajímateľovi jednostranným právnym úkonom zvýšiť nájomné, nie je zákon č. 18/1996 Z. z. o cenách ani cenové opatrenia Ministerstva financií Slovenskej republiky regulujúce v určitých prípadoch výšku nájomného.

Zo samej skutočnosti, že štát v určitých prípadoch stanovením maximálnej výšky nájomného reguluje výšku nájomného za účelom zamedzenia nežiaduceho cenového vývoja nájomného, nevyplýva oprávnenie prenajímateľa jednostranne zvýšiť nájomné v nadväznosti na zmeny v určení maximálnej výšky nájomného.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 4. februára 2009, sp. zn. 3 M Cdo 6/2008)

Žalobkyňa sa žalobou z 1. júla 2005 domáhala, aby súd zaviazal žalovaných zaplatiť jej 61 091,50 Sk s príslušenstvom ako nedoplatok na nájomnom a na úhrade za plnenia spojené s užívaním bytu v bytovom dome v C. R., resp. ako nedoplatok na nájomnom za nimi užívanú garáž nachádzajúcu sa v tomto dome.

Okresný súd Dunajská Streda rozsudkom zo 6. septembra 2006, č. k. 12 C 41/2006-83, žalovaným uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni do 3 dní spoločne a nerozdielne sumu 61 091,50 Sk spolu s poplatkom z omeškania vo výške 2,5 960 denne a tiež úrokom z omeškania (za čas uvedený vo výroku rozsudku a vo výške vyplývajúcej z § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Zb., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka); žalobu v časti, ktorou sa žalobkyňa domáhala zaplata úroku z omeškania nad súdom priznanú výšku, sčasti zamietol. Vychádzal z toho, že nájomnou zmluvou z 27. júna 1994 uzavretou v zmysle § 685 a § 686 Občianskeho zákonníka prenajala žalobkyňa žalovaným na dobu neurčitú 3-izbový byt s tým, že nájomné bolo v zmluve dohodnuté na 344,- Sk mesačne. Ďalšou nájomnou zmluvou z toho istého dňa (§ 3 ods. 3 zákona č. 116/1990 Zb. o nájme a podnájme nebytových priestorov) im prenajala garáž na dobu neurčitú s tým, že nájomné bolo dohodnuté vo výške 233,— Sk mesačne. Na základe vykonaného dokazovania dospel súd prvého stupňa k záveru, že žaloba bola podaná dôvodne. Nájomné zmluvy boli uzatvorené v roku 1994 a žalobkyňa v zmysle opatrení Ministerstva financií Slovenskej republiky č. R-1/2001 a R-1/2003 mala právo jednostranne zvýšiť žalovaným výšku mesačného nájomného v rozsahu stanovenom týmito opatreniami. Súd sa stotožnil so žalobkyňou nielen čo do spôsobu vyčíslenia ročných nákladov súvisiacich s nákladmi spojenými s užívaním bytu a spoločných priestorov, ale tiež čo do výšky jednostranne upraveného nájomného, ktorú boli podľa právneho názoru súdu žalovaní povinní rešpektovať. Keďže žalovaní nesplnili svoju povinnosť riadne platiť nájomné, vznikol im nedoplatok na nájomnom, a to tak v prípade nájmu bytu, ako aj v prípade nájmu garáže. Žalobkyňa sa preto opodstatnene domáha nielen tohto nedoplatku, ale tiež poplatku z omeškania a úroku z omeškania (avšak nie v ňou požadovanej výške 0,05 % denne, ale len vo výške vyplývajúcej z § 517 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka a § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Zb., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka); vo zvyšku - čo do nepriznaného úroku z omeškania v uplatnenej výške z nájmu garáže — súd žalobu zamietol.

Na odvolanie žalovaných 1/ a 2/, ktoré podali proti tej časti prvostupňového rozsudku, ktorou bolo žalobe vyhovené, Krajský súd v Trnave rozsudok súdu prvého stupňa rozsudkom z 19. júna 2007, sp. zn. 10 Co 376/2006, v napadnutej časti potvrdil. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa zistil skutkový stav v potrebnom rozsahu, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec správne právne posúdil. Aj podľa názoru odvolacieho súdu mohla žalobkyňa jednostranne zvýšiť mesačné nájomné za nájom bytu, lebo ju na to oprávňovalo opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky z 26. januára 2001 č. R-1/2001. Rovnako bola v zmysle výmeru Ministerstva financií Slovenskej republiky č. R-1/1996 (č. 89/1996 Z. z.), ktorým sa určuje rozsah tovaru s regulovanými cenami, oprávnená jednostranne zvýšiť nájomné za garáž (položka č. 14, ktorou sa upravuje cenu za prenájom nebytových priestorov). Keďže žalovaní 1/ a 2/ zálohové úhrady vo zvýšenej sume neplatili, vznikol im nedoplatok vo výške vyčíslenej vo výroku napadnutého rozsudku. Súd prvého stupňa správne postupoval pri vyčíslení výšky nedoplatku, aj poplatku z omeškania so zaplatením zálohových úhrad žalovanými; rozsudok súdu prvého stupňa je správny aj v časti nedoplatku na nájomnom za garáž, ako aj príslušného úroku z omeškania. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil poukazom na § 224 ods. 1 O. s. p. a § 142 ods. 1 O. s. p.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky na základe podnetu žalovaných 1/ a 2/ napadol uvedené rozhodnutia mimoriadnym dovolaním, v ktorom uviedol, že týmito rozhodnutiami bol porušený zákon. Je nesporné, že účastníci konania uzavreli 27. júna 1994 nájomnú zmluvu podľa § 685 a nasl. Občianskeho zákonníka, predmetom ktorej bol

samostatný byt v obytnej budove vo vlastníctve žalobkyne. Zo zmluvy vyplýva, že nájomné bolo stanovené dohodou zmluvných strán, v súlade s vtedy platnými cenovými predpismi. Keď žalobkyňa zaslala žalovaným 1/ a 2/ dodatok k zmluve o nájme bytu spolu s uvedením jej dôvodov zvýšenia nájomného, žalovaní 1/ a 2/ tento dodatok nepodpísali. Za daného stavu, najmä so zreteľom na skutočnosť, že medzi účastníkmi nedošlo k dohode o zvýšení zmluvne dohodnutého nájomného, nebola žalobkyňa oprávnená jednostranne zvýšiť nájomné, lebo ju na to neopravňoval žiadny právny predpis, ani dohoda zmluvných strán. Súdmi aplikované opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky z 26. januára 2001 č. R-1/2001 nebolo možné považovať za predpis, ktorý by prenajímateľa oprávňoval jednostranne zvýšiť nájomné - toto opatrenie totiž v prípadoch, na ktoré sa vzťahovalo, len regulovalo výšku nájomného a stanovovalo limity výšky nájmu, nebolo však „osobitným predpisom“, ktorého vydanie predpokladá § 696 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Prípady, v ktorých je prenajímateľ oprávnený jednostranne zvýšiť nájomné, neustanovuje ani zákon č. 18/1996 Zb. o cenách. Takisto je nesporné, že účastníci uzavreli 27. júna 1994 zmluvu o nájme garáže podľa § 3 ods. 3 zákona č. 116/1990 Zb. o nájme a podnájme nebytových priestorov, v ktorej bola výška nájomného stanovená ich dohodou. V zmysle § 7 zákona č. 116/1990 Zb. o nájme a podnájme nebytových priestorov platí, že ak výška nájomného alebo úhrada za podnájom nie je upravená všeobecne záväzným právnym predpisom, určí sa dohodou. Žalobkyňa nič (ani opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky č. R-1/2001, zákon č. 116/1990 Zb. o nájme a podnájme nebytových priestorov a zákon č. 18/1996 Zb. o cenách) neopravňovalo jednostranne zvýšiť nájomné za garáž. V závere mimoriadneho dovolania generálny prokurátor Slovenskej republiky uviedol, že v zmysle výpočtového listu z 10. februára 2002 bola žalovaným 1/ a 2/ predpísaná a od nich požadovaná mesačná odplata za činnosť spoločnosti vo výške 100,— Sk mesačne napriek tomu, že vo výpise z obchodného registra ako predmet podnikania nemala uvedenú správu bytov a ani ako vlastníčka bytu si túto položku v nájme so žalovanými nedohodla; súdy túto okolnosť prehliadli a nevysporiadali sa s ňou. Zo všetkých uvedených dôvodov generálny prokurátor Slovenskej republiky žiadal napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalobkyňa vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu uviedla, že zákon č. 18/1996 Z. z. o cenách, okrem iného, upravuje pravidlá dohadovania, uplatňovania, regulácie a kontroly cien tovarov (medzi nimi aj nájmu). Na základe tohto predpisu je Ministerstvo financií Slovenskej republiky ako cenový orgán oprávnené regulovať ceny aj ohľadne nájmu bytu. Úradné určenie cien má záväznú podobu a zohľadňuje oprávnené záujmy jednotlivých účastníkov trhu - v danom prípade prenajímateľov a nájomcov s tým, že postupom času cenový orgán svoje rozhodnutia aktualizuje a koriguje. V nadväznosti na to bola aj žalobkyňa v danom prípade oprávnená pôvodne dohodnuté nájomné za užívanie bytu a nebytového priestoru jednostranne zvýšiť na sumu v súlade s platným všeobecne záväzným právnym predpisom. Žalobkyňa dodala, že v čl. III. nájmovej zmluvy nebola určená pevná suma nájomného, ale suma „podľa platného cenového predpisu“. Preto je nereálne, aby po zmene záväzného cenového predpisu nemohla byť výška nájomného bez výslovnej dohody strán zvýšená a počas účinnosti nájmovej zmluvy zmenená; opačný názor by mal za následok, že určitá kategória nájomcov by platením neúmerne nízkeho nájomného bola zvýhodnená oproti väčšine nájomcov, čo by bolo v rozpore aj s dobrými mravmi.

Žalovaní 1/ a 2/ označili mimoriadne dovolanie za opodstatnené.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O. s. p.), po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243g O. s. p.) na základe podnetu účastníkov konania (§ 243e ods. 1 a 2 O. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania preskúmal napadnuté rozhodnutie v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O. s. p. v spojení s § 242 ods. 1 O. s. p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je opodstatnené.

Mimoriadne dovolanie ako dovolací dôvod uvádza, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci [§ 243f ods. 1 písm. c) O. s. p.]. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

1. Pokiaľ sa žalobkyňa voči žalovaným 1/ a 2/ domáhala zaplatenia nedoplatku na nájomnom, treba na účely dovolacieho konania uviesť, že nájom bytu vzniká nájomnou zmluvou, ktorou prenajímateľ prenecháva nájomcovi za nájomné byt do užívania (pozri § 685 ods. 1 Občianskeho zákonníka); nájomná zmluva musí obsahovať označenie predmetu a rozsahu užívania, výšku nájomného a výšku úhrady za plnenia spojené s užívaním bytu alebo spôsob ich výpočtu (pozri § 686 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka). Keďže ustanovenia o nájme bytu (§ 685 až § 716 Občianskeho zákonníka) majú vo vzťahu k všeobecnej právnej úprave nájmu (§ 663 až § 684 Občianskeho zákonníka) postavenie osobitnej právnej úpravy, pri nájme bytu neplatí, že nájomca je povinný platiť

nájomné podľa zmluvy, inak nájomné obvyklé v čase uzavretia zmluvy s prihliadnutím na hodnotu prenajatej veci a spôsob jej užívania (§ 671 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Občiansky zákonník v § 696 až § 699 neupravuje spôsob výpočtu nájomného a spôsob jeho platenia; nevymedzuje ani prípady, v ktorých je prenajímateľ oprávnený jednostranne zvýšiť nájomné a zmeniť ďalšie podmienky nájomnej zmluvy. Ustanovenie § 696 ods. 1 Občianskeho zákonníka predpokladá, že tieto otázky upraví osobitný právny predpis.

Z ustanovenia § 686 Občianskeho zákonníka vyplýva, že zmluva o nájme bytu je zmluva odplatná a dohoda o nájomnom (alebo dohoda o spôsobe jeho výpočtu) musí byť obsiahnutá v nájomnej zmluve. Dohoda prenajímateľa a nájomcu o nájomnom nemôže byť jednostranne menená (nájomné nemôže byť jednostranne zvýšené alebo znížené), pokiaľ sa tak zmluvné strany nedohodli; prenajímateľ je oprávnený jednostranne zvýšiť nájomné, len v prípadoch, ktoré ustanovuje osobitný právny predpis (pozri § 696 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Zo spisu nevyplýva, že by sa žalobkyňa (ako prenajímateľka) a žalovaní 1/ a 2/ (ako nájomcovia) zmluvne dohodli na možnosti niektorej zo zmluvných strán jednostranne zmeniť výšku nájomného za byt. Zo spisu je tiež zrejmá neopodstatnenosť tvrdenia žalobkyne, že nájomné bolo v zmluve o nájme bytu dohodnuté tak, že jeho výška vždy zodpovedá „všeobecne záväznému právnemu predpisu“. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na čl. III. zmluvy o nájme bytu z 27. júna 1994, z ktorého vyplýva, že nájomné bolo určené vo výške 344 - Sk mesačne s tým, že táto suma bola stanovená v súlade s platnými cenovými predpismi.

Dovolací súd sa stotožňuje s názorom generálneho prokurátora Slovenskej republiky, že i keď zákon č. 18/1996 Z. z. o cenách upravuje, okrem iného, pravidlá dohodovania, uplatňovania, regulácie a kontroly cien (vrátane nájmu) a vymedzuje pôsobnosť orgánov štátnej správy, vyšších územných celkov a obcí v oblasti cien (pozri § 1 ods. 1 tohto zákona), nie je „osobitným právnym predpisom“ v zmysle § 696 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorý by ustanovoval prípady, v ktorých je prenajímateľ oprávnený jednostranne zvýšiť nájomné za prenajatý byt a úhradu za plnenia poskytované s užívaním bytu. Ani cenové opatrenia Ministerstva financií Slovenskej republiky č. R-1/2001 a R-1/2003 stanovujúce maximálne výšky nájmu nemožno považovať za takýto osobitný právny predpis - predmetom v nich obsiahnutej právnej úpravy nie sú prípady, v ktorých má prenajímateľ bytu právnu možnosť jednostranne zvýšiť toto nájomné (úhradu). Možno súhlasiť s názorom generálneho prokurátora Slovenskej republiky, v zmysle ktorého skutočnosť, že štát v určitých prípadoch stanovením maximálnej výšky nájomného reguluje výšku nájomného za účelom zamedzenia nežiaduceho cenového vývoja nájomného neznamená, že prenajímateľ je oprávnený v nadväznosti na zmeny v určení maximálnej výšky nájomného jednostranne zvýšiť nájomné.

Z uvedeného vyplýva, že súdy nižších stupňov dospeli k záveru o povinnosti žalovaných 1/ a 2/ zaplatiť žalobkyni nedoplatok na nájomnom za byt na právnom názore, ktorý dovolací súd nepovažuje za správny.

2. Pokiaľ sa žalobkyňa voči žalovaným 1/ a 2/ domáhala zaplata nedoplatku na nájomnom za užívanie garáže, dovolací súd uvádza, že nájomnú zmluvu uzavreli účastníci 27. júna 1994 podľa zákona č. 116/1990 Zb. o nájme a podnájme nebytových priestorov. V zmysle § 3 ods. 3 tohto zákona zmluva o nájme nebytového priestoru musí obsahovať, okrem iného, výšku nájomného. V zmysle § 7 tohto zákona ak výška nájomného nie je upravená všeobecne záväzným právnym predpisom, určí sa dohodou. Niet pochyb o tom, že výška nájomného bola v danom prípade stanovená dohodou zmluvných strán (pozri bod 3. nájomnej zmluvy z 27. júna 1994: na tom nič nemení skutočnosť, že prenajímateľka a nájomcovia pri dohode o výške nájomného brali na zreteľ zákon č. 526/1990 Zb. o cenách a vyhlášku č. 585/1990 Zb. o cenovej regulácii nájomného z nebytových priestorov (účinné od 1. januára 1991 do 1. januára 1993). Právny pomer založený zmluvou o nájme nebytového priestoru je vzťah záväzkový, ktorý nemožno meniť bez súhlasu zmluvných strán, pokiaľ právny predpis nestanovuje inak. Zákon č. 116/1990 Zb. neupravuje možnosť prenajímateľa jednostranne zvýšiť nájomné, preto prenajímateľ nemá v tomto zákone podklad na jednostranné zvýšenie už dohodnutého nájomného za nájom nebytového priestoru, pokiaľ táto právna možnosť prenajímateľa nebola zmluvnými stranami dohodnutá.

Aj vo vzťahu k žalobkyňou požadovanému nedoplatku na nájomnom za užívanie garáže treba poukázať na to, že zo spisu nevyplýva, že by sa účastníci dohodli na možnosti niektorého z nich jednostranne zmeniť výšku nájomného, alebo že by sa dohodli na zvýšení nájomného. Dovolací súd sa stotožňuje s názorom generálneho prokurátora Slovenskej republiky, že túto možnosť nemožno vyvodit' ani z cenových predpisov, na ktoré v konaní poukazovala žalobkyňa.

So zreteľom na to dospel dovolací súd k záveru, že súdy nižších stupňov vyvodili záver o povinnosti žalovaných 1/ a 2/ zaplatiť žalobkyni nedoplatok na nájomnom za garáž na základe právneho názoru, ktorý dovolací súd nepovažuje za správny.

3. Z uvedených dôvodov pod 1. a 2. Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil nielen napadnutý potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale aj nim potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa (okrem výroku, ktorým bola žaloba sčasti zamietnutá); vec v rozsahu zrušenia vrátil Okresnému súdu Dunajská Streda na ďalšie konanie (§ 243i ods. 2 O. s. p. v spojení s § 243b O. s. p.).

Právny názor dovolacieho súdu bude v ďalšom konaní pre súdy nižších stupňov záväzný (§ 243d ods. 1 O. s. p.). V tomto (ďalšom) konaní bude tiež potrebné v kontexte žaloby a toho, čo je právne relevantné na rozhodnutie o nej, posúdiť aj právny význam skutočnosti, že v zmysle výpočtového listu z 10. februára 2002 bola žalovaným 1/ a 2/ predpísaná a od nich požadovaná mesačná odplata za činnosť žalobkyne vo výške 100,- Sk mesačne napriek tomu, že vo výpise z obchodného registra ako predmet podnikania nemala uvedenú správu bytov a ani ako vlastníčka bytu si so žalovanými nedohodla odplatu za túto činnosť.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243i ods. 2 O. s. p. v spojení s § 243d ods. 1 O. s. p.).

36.

ROZHODNUTIE

Pokiaľ je v súlade so zákonnými podmienkami pred príslušným orgánom začaté konanie, v ktorom bolo vydané zákonom predpokladané rozhodnutie, nie je vydanie takého rozhodnutia neoprávneným zásahom do osobnostných práv účastníka konania (§ U a nasl. Občianskeho zákonníka), a to ani v prípade, že po jeho vydaní sa preukáže, že nebolo vydané dôvodne.

Nezákonnosť rozhodnutia súd nemôže posudzovať ako otázku predbežnú.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. decembra 2008,
sp. zn. 5 Cdo 274/2007)

Žalobou podanou na súde 27. mája 2004, spresnenou v priebehu konania, žalobca sa domáhal na žalovanej splnenia povinnosti nahradiť škodu 28 723,— Sk a zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v sume 220 000,- Sk. Žalobu v časti týkajúcej sa sumy 277,— Sk vzal späť.

Okresný súd Považská Bystrica (súd prvého stupňa) rozsudkom z 23. apríla 2007, č. k. 6 C 129/2004-187, žalobu v časti o splnenie povinnosti zaplatiť náhradu škody vo výške 28 723,- Sk a náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v sume 220 000,- Sk zamietol a konanie v časti o zaplatenie 1 277,-Sk zastavil. Žalovanej nepriznal náhradu trov konania. Súd prvého stupňa vychádzal z toho, že žalobca, ktorý je občanom Poľskej republiky trvale žijúcim na území Slovenskej republiky, nepreukázal, že by nezákonným rozhodnutím žalovanej bolo ohrozené jeho zdravie, občianska česť a ľudská dôstojnosť. Nezákonné rozhodnutie žalovanej, ktorým sa bezdôvodne domáhala úhrady poistného, bolo doručované žalobcovi do vlastných rúk, takže vec nebola nijako medializovaná. Žalobca nepreukázal ani to, že by nesprávne rozhodnutie žalovanej zhoršilo jeho zdravotný stav. Žalovaná hneď po tom, ako zistila nesprávnosť svojho rozhodnutia, urobila všetky kroky, aby došlo k zastaveniu exekúcie a uhradila žalobcovi aj trovy konania na základe rozhodnutia súdu. Pokiaľ sa žalobca domáhal aj náhrady škody spočívajúcej v tom, že mal náklady so zaobstaraním podkladov na preukázanie neopodstatnenosti požiadaviek žalovanej na zaplatenie poistného, ustálil, že žalobcom takto vymedzený skutkový stav nemôže byť podriadený pod ustanovenie § 420 Občianskeho zákonníka, ale jedine pod ustanovenia špeciálneho predpisu, zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo nesprávnym úradným postupom, platného v čase vzniku tvrdenej škody, podľa ktorého si žalobca ale musí nárok na jej náhradu uplatniť najskôr na príslušnom ústrednom orgáne.

Krajský súd v Trenčíne (odvolací súd), konajúci o odvolaní žalobcu, rozsudkom z 19. septembra 2007, sp. zn. 5 Co 193/2007, zmenil rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti tak, že žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 62 435,- Sk do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšnej napadnutej časti rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania a na účet súdu súdny poplatok.

Výrokom svojho rozsudku opravil v záhlaví rozsudku súdu prvého stupňa označenie žalovanej tak, že ňou je V. z. p., a. s., B. Na rozdiel od súdu prvého stupňa dospel k záveru, že konaním žalovanej došlo k zásahu do práva žalovaného na ochranu jeho osobnosti. Z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa mal preukázané, že žalovaná vydala platobné výmery, na základe ktorých sa viedlo exekučné konanie, v priebehu ktorého sa ale preukázalo, že predmetné platobné výmery sú nezákonné, pretože poistenie za občanov Poľskej republiky, žijúcich na území Slovenskej republiky, uhrádza v rámci medzinárodnej zmluvy Poľská republika. Z tohto dôvodu došlo aj k odkladu exekúcie na vymoženie žalovanou nesprávne vymáhanej pohľadávky a napokon k jej zastaveniu. Uviedol, že je síce pravdou, že k vymoženiu poistného nedošlo, mal však za to, že konaním žalovanej došlo k neoprávnenému zásahu do osobnosti žalobcu, pretože od neho neoprávnené vymáhala nárok, ktorý jej evidentne nepatril.

Podľa odvolacieho súdu neobstojí v tomto prípade obrana žalovanej, ktorá namietala, že dlhý čas tu boli pochybnosti o platení poistného, ktoré sa vyjasnili až v priebehu exekučného konania. Pokiaľ tu boli pochybnosti o tom, či žalobca, ako občan Poľskej republiky žijúci na Slovensku, má odvody platiť, nič nebránilo žalovanej, aby sama vykonala úkony smerujúce k objasneniu danej situácie. Odvolací súd dospel k záveru, že jedine zásluhou žalobcu, ktorý niekoľkokrát vycestoval do Poľska a vysvetľoval svoju situáciu pred poľskými i slovenskými orgánmi, došlo k objasneniu veci a jedine jeho osobným pričinením došlo k odkladu exekúcie a neskôr k jej zastaveniu.

Pokiaľ by sa žalobca v exekučnom konaní dôsledne nedomáhal svojich práv a nenamietal, že celá exekúcia je vedená protizákonne, zrejme by došlo aj k vymoženiu neoprávnene vymáhaného poistného. Naostatok samotná žalovaná pripustila, že nárok, ktorý bol predmetom exekučného konania, bol od žalobcu vymáhaný neoprávnene. Podľa odvolacieho súdu z uvedeného vyplýva, že zo strany žalovanej došlo k zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobcu. Vychádzajúc z uvedeného, odvolací súd skúmal ďalej, či žalobca sa dôvodne domáha priznania primeraného peňažného zadostučinenia. Uviedol, že v záujme vyriešenia tejto otázky zameral svoje skúmanie na to, aká bola intenzita a trvanie nepriaznivého následku, spočívajúceho v znížení ľudskej dôstojnosti a vážnosti žalobcu v spoločnosti. Korešpondencia ohľadne platenia poistného prebiehala len medzi žalobcom a žalovanou, a preto nemožno dospieť k záveru, že došlo k zneváženiu pozície žalobcu v očiach širokej verejnosti, na druhej strane však právo na ochranu osobnosti treba chápať v širšom kontexte.

Neoprávnený zásah zo strany žalovanej trval prakticky od roku 2000 až do roku 2004, kedy konečne bola exekúcia zastavená. Ide teda o dlhodobý zásah do práva na ochranu osobnosti žalobcu, a to predovšetkým jeho občianskej cti a ľudskej dôstojnosti vrátane jeho práva na súkromie. Žalobca je dôchodca, ktorý nemal dosiaľ podľžnosti, nevedeli sa voči nemu exekúcie a nemal problémy so žiadnymi inštitúciami. Treba preto prisvedčiť jeho argumentácii, že takýto neoprávnený zásah zo strany žalovanej veľmi zle vplýval na jeho psychiku a že došlo k zhoršeniu jeho zdravotného stavu. K zastaveniu neoprávnene vedenej exekúcie došlo v konečnom dôsledku len zásluhou žalobcu, ktorý na to musel vynaložiť enormné úsilie. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd, na rozdiel od súdu prvého stupňa, dospel k záveru, že žalobca sa opodstatnene domáha náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, pretože v tomto konkrétnom prípade nepostačuje zadostučinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, najmä s prihliadnutím na intenzitu, trvanie a rozsah nepriaznivých následkov vzniknutých žalobcovi. Uviedol, že „v tomto prípade boli splnené dve taxatívne kritériá na to, aby mohla byť titulom ochrany osobnosti poskytnutá žalobcovi aj peňažná satisfakcia. Tieto dve kritériá predstavujú závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo.“ Rozsah náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch ustálil v sume 62 435,- Sk, teda v sume, ktorú žalovaná od žalobcu neoprávnene vymáhala v exekučnom konaní. Pokiaľ sa žalobca domáhal aj náhrady škody spočívajúcej v tom, že musel niekoľkokrát vycestovať do Poľskej republiky, v dôsledku čoho mu vznikli náklady v súvislosti s cestovným, odvolací súd poukázal na to, že v tomto prípade skutočne neboli splnené všetky predpoklady na to, aby bola žalobcovi táto náhrada škody priznaná podľa ustanovenia § 420 Občianskeho zákonníka. Podľa odvolacieho súdu je síce pravda, že v rámci exekučného konania bola čiastka 62 435,- Sk na žalobcovi vymáhaná nedôvodne, považoval však za významnú skutočnosť, že rozhodnutia, na základe ktorých sa žalovaná domáhala svojich nárokov v rámci exekučného konania, dosiaľ neboli zrušené. Chýba tu teda základný predpoklad na vznik zodpovednosti za škodu, a to porušenie právnej povinnosti. To, že platobné výmery boli vydané neoprávnene, bez právneho podkladu, je zrejme len z písomnej korešpondencie v rámci exekučného konania medzi žalobcom, žalovanou a ďalšími orgánmi. Z týchto dôvodov mal odvolací súd za to, že súd prvého stupňa správne zamietol žalobu v časti domáhajúcej sa splnenia povinnosti nahradiť aj škodu 28 723,- Sk.

Proti rozsudku odvolacieho súdu v časti, ktorou bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa a bolo rozhodnuté o trovách konania a o súdnom poplatku, podala žalovaná dovolanie, ktoré odôvodnila tým, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci [dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. c) O. s. p.]. Navrhla napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Podľa žalovanej žalobca nepreukázal, že jej konanie bolo spôsobilé v značnej miere znížiť jeho dôstojnosť, česť a vážnosť v spoločnosti. Neboli tak splnené zákonné predpoklady poskytnutia ochrany osobnostných práv žalobcu formou náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Navyše žalobca sa mylne domnieva, že ku komplikáciám pri vymáhaní poistného došlo jej zavinením. Uviedla, že podľa vysvetlení a vyjadrení Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, podávaných do septembra 2003, nemali poľskí štátni občania nárok na čerpanie bezplatnej zdravotnej starostlivosti v Slovenskej republike. Rozhodnutia žalovanej vo veci zdravotného poistenia žalobcu boli zákonné, aj keď žalobcovi sa nejavili byť spravodlivé. Tiež uviedla, že mechanizmus úhrad poistného za poľských štátnych občanov dosiaľ nie je vyriešený. Nie je tu teda žiadny dôvod, aby žalobca úspešne vymáhal náhradu akejkoľvek škody a náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Práve naopak, poškodenou stranou je zdravotná poisťovňa, pretože od roku 1995 uhradza žalobcovi všetky platby spojené s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, hoci za neho nemá dosiaľ uhradené žiadne poistné, nakoľko mechanizmus úhrad poistného zdravotným poisťovňami za poistencov „typu navrhovateľa“ nebol doteraz Ministerstvom zdravotníctva Slovenskej republiky doriešený. V závere svojho opravného prostriedku žalovaná spochybňovala aj spôsob rozhodnutia odvolacieho súdu o trovách konania a o jej povinnosti zaplatiť súdny poplatok.

Žalobca navrhol dovolanie žalovanej zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.), postupujúc podľa predpisov účinných od 15. októbra 2008 (prechodné ustanovenie § 372p ods. 1 O. s. p. k úpravám účinným od 15. októbra

2008 na základe zákona č. 384/2008 Z. z.), po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), za ktorú koná zamestnanec s právnickým vzdelaním (§ 241 ods. 1 O. s. p.), proti výroku rozhodnutia, ktorý možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O. s. p.), preskúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) napadnutý výrok rozsudku odvolacieho súdu a dospel k týmto záverom:

V prejednávanej veci žalobca uplatnil dva nároky, a to nárok na náhradu škody a na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (§11 a § 13 Občianskeho zákonníka). Žaloba v časti o splnenie povinnosti nahradiť škodu bola právoplatne zamietnutá a dovolanie žalovanej sa tejto časti rozhodnutia odvolacieho súdu nedotýka. Prieskumu dovolacieho súdu preto otázka správnosti rozhodovania súdov o tejto otázke nepodlieha. Zvyšnej časti žaloby, týkajúcej sa povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej na jeho osobnosti (§ 11 a nasl. Občianskeho zákonníka), bolo odvolacím súdom sčasti vyhovené. V dôsledku podania dovolania žalovanou treba v dovolacom konaní posúdiť správnosť tohto rozhodnutia odvolacieho súdu.

Občiansky zákonník v § 11 priznáva každej fyzickej osobe právo na ochranu proti zásahom do jej osobnosti, najmä jej života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, mena a prejavov osobnej povahy.

K vzniku občianskoprávných sankcií za nemajetkovú ujmu spôsobenú zásahom do osobnosti fyzickej osoby podľa § 13 Občianskeho zákonníka musí byť ako predpoklad zodpovednosti splnená podmienka existencie zásahu objektívne spôsobilého vyvolať nemajetkovú ujmu spočívajúcu buď v porušení alebo len v ohrození osobnosti fyzickej osoby v jej fyzickej a morálnej integrite. Pojem zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby zákonník nedefinuje ani nepodáva výpočet konkrétnych foriem zásahov, ktorými môžu byť dotknuté osobnostné práva fyzickej osoby. Je ním však bezpochyby tak aktívne konanie, ako aj pasívne správanie (zdržanie sa konania alebo jeho opomenutie), ktoré má v zákone uvedené znaky. Týmto znakmi je predovšetkým neoprávnenosť a nedovolenosť zásahu, ďalej objektívna spôsobilosť zásahu negatívne dopadnúť na osobnosť fyzickej osoby, príčinná súvislosť medzi zásahom a porušením osobnostných práv. Nedostatok ktoréhokoľvek z týchto predpokladov vylučuje možnosť uloženia sankcií podľa ustanovení § 13 Občianskeho zákonníka.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že odvolací súd vyvodil svoj záver o existencii zásahu do osobnostných práv žalobcu v podstate z toho, že žalovaná vymáhala od žalobcu poistné bezdôvodne („... konaním žalovaného došlo k neoprávnenému zásahu do osobnosti žalobcu, ktorý neoprávnenne vymáhal nárok, ktorý mu evidentne nepatrí!“) majúc za to, že ňou vydané výmery sú nezákonné („... z dokazovania pred súdom prvého stupňa je zřejmé, že žalovaný vydal platobné výmery, na základe ktorých sa viedlo exekučné konanie, v priebehu ktorého sa však preukázalo, že predmetné platobné výmery zo strany žalovaného sú nezákonné, nakoľko ...“).

Záver odvolacieho súdu o existencii zásahu do osobnostných práv žalobcu konaním žalovanej nie je správny, resp. je predčasný. Dôvody, ktorými odvolací súd popiera správnosť záverov súdu prvého stupňa, že nebolo preukázané, že by nezákonným rozhodnutím žalovanej bolo ohrozené zdravie, občianska česť a ľudská dôstojnosť žalobcu, sú len úvahami bez potrebného skutkového zistenia, preto nie sú vôbec presvedčivé a zatiaľ ani správne. Vychádzajúc z vyššie uvedeného neprávneho záveru odvolací súd neskúmal, a teda v odôvodnení svojho rozhodnutia ani bližšie neuviedol, do ktorých čiastkových práv zabezpečujúcich občianskoprávnu ochranu jednotlivých typických hodnôt osobnosti fyzickej osoby (§11 Občianskeho zákonníka obsahuje iba exemplárny výpočet stránok osobnosti človeka požívajúcich ochranu) mala žalovaná zasiahnuť svojím konaním, v čom spočíva neoprávnenosť a (objektívna) spôsobilosť jej konania negatívne dopadnúť na osobnosť žalobcu a príčinná súvislosť medzi konaním žalovanej a porušením práv žalobcu.

Až po riadnom odôvodnení záveru o existencii neoprávneného zásahu žalovanej objektívne spôsobilého zasiahnuť do konkrétnych zložiek osobnosti žalobcu a riadnom ustálení príčinnej súvislosti medzi takým zásahom a porušením osobnostných práv žalobcu bolo možné pristúpiť ku skúmaniu, či žalobcovi vzniklo právo aj na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Dovolací súd pripomína odvolaciemu súdu, že podľa ustálenej súdnej praxe neoprávneným zásahom v zmysle ustanovenia § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka je zásah do osobnosti fyzickej osoby, ktorý je v rozpore s objektívnym právom, t. j. s právnym poriadkom. Niektoré zásahy, hoci zdanlivo odporujú objektívnemu právu, nemožno napriek tomu posúdiť ako neoprávnené. Podstatou toho je existencia okolností vylučujúcich neoprávnenosť zásahu. O neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby nejde, okrem iného, v prípadoch, kedy je zásah dovolený (resp. jeho možnosť je predpokladaná) zákonom. Ide najmä o tzv. zákonné licencie, resp. prípady, keď k zásahu do osobnosti fyzickej osoby dochádza pri výkone iného práva ustanoveného zákonom alebo keď iný subjekt plnil právnu povinnosť, ktorú mu ukladá zákon. Pravda, za výkon zákonnej (úradnej) licencie nie je možné považovať každé konanie alebo proces, ale iba také konanie alebo proces, ktoré výslovne upravuje zákon. Neoprávnenosť zásahu do práva na ochranu osobnosti je teda vylúčená aj vtedy, ak došlo k zásahu v rámci úradného konania a ak zásah nevybočil z rámca daného platnými predpismi. Legálnosť konania alebo procesu

príslušného orgánu nemožno posúdiť na základe výsledku tohto konania alebo procesu, ale iba na základe podmienok stanovených zákonom na ich začatie a priebeh. Pokiaľ teda je v súlade so zákonnými podmienkami začaté príslušné konanie, v ktorom bolo vydané zákonom predpokladané rozhodnutie, nie je vydanie takého rozhodnutia neoprávneným zásahom do osobnostných práv účastníka konania, a to ani v prípade, že po jeho vydaní sa preukáže, že nebolo vydané dôvodne. Nemožno pritom opomenúť, že otázku nezákonnosti rozhodnutia nemožno posudzovať zo strany súdu ako otázku predbežnú. Súd vychádza z toho, že rozhodnutie je nezákonné iba vtedy, ak rozhodnutie bolo príslušným rozhodnutím kompetentného orgánu zrušené ako nezákonné. *^Nebolo by možné pripustiť žalobu na ochranu osobnosti pre obsah vydaného rozhodnutia (odôvodnenie rozhodnutia) proti orgánu, ktorý je povolaný také rozhodnutie urobiť. Náprave tu totiž slúžia opravné prostriedky proti rozhodnutiu, prípadne návrh na opravu dôvodov rozhodnutia súdu podľa ustanovenia § 165 O. s. p.*" (porovnaj Zborník III. Najvyššieho súdu, ŠEVT, Praha 1980, str. 196, 197).

Bude úlohou odvolacieho súdu, aby v ďalšom konaní, vychádzajúc z uvedených zásad, posúdil, či konaním a rozhodnutiami žalovanej mohlo sa zasiahnuť do osobnostných práv žalobcu.

V prípade, že odvolací súd na základe ďalšieho konania v svojom novom rozhodnutí dospeje k záveru, že sú dané všetky znaky neoprávnenosti zásahu žalovanej do osobnostných práv žalobcu, bude treba riadne skúmať, či neoprávnený zásah spočívajúci v porušení alebo ohrození osobnosti žalobcu skutočne vyvolal následok predpokladaný v ustanovení § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Povinnosť tvrdenia, bremeno tvrdenia, dôkazná povinnosť a dôkazné bremeno ohľadne príčinnej súvislosti zaťažuje dotknutú fyzickú osobu.

Pokiaľ ide o vyjadrenie miery, akou bola zásahom znížená dôstojnosť alebo vážnosť osoby v spoločnosti, bude pritom treba vychádzať z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal v rodinnom, pracovnom či inom prostredí fyzickej osoby. Túto mieru treba zisťovať dokazovaním a posúdiť na základe poznania a vyhodnotenia tejto reakcie. Iba v prípade, ak sa dostatočne preukáže reakcia svedčiaca o znížení dôstojnosti alebo vážnosti v spoločnosti v značnej miere v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, môže byť fyzickej osobe výnimočne subsidiárne priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch (pozri napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4 Cdo 15/2003). Aj keď jednotlivé súčasti osobnosti fyzickej osoby a osobnostných práv, ktorým poskytuje ochranu § 13 Občianskeho zákonníka (ľudská dôstojnosť, česť, meno, vážnosť, súkromie a pod.) sú hodnoty, ktoré v podstate nemožno vyjadriť v peniazoch, neoceniteľnosť jednotlivých stránok ľudskej osobnosti ešte neznamená, že by peniazmi nebolo možné vyjadriť výšku náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej protiprávnym zásahom do osobnosti. Výšku náhrady nemajetkovej ujmy možno určiť, a to spôsobom, ktorý uvádza zákon -s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4 Cdo 69/1999).

Odvolací súd sčasti vyhovel žalobe na splnenie povinnosti zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch bez toho, aby mal riadne preukázané, či zásah skutočne mal za následok zníženie občianskej bezúhonnosti, cti, vážnosti alebo dôstojnosti žalobcu v spoločnosti, a to v značnej miere. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva, akú kvalifikovanú ujmu vyvolal neoprávnený zásah žalovanej u žalobcu. Prítom musí ísť o objektívne zistiteľný stav, ktorého existencia musí byť preukázaná nad všetky pochybnosti. Odvolací súd ale pred rozhodnutím o priznaní nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch existenciu takéhoto stavu nezisťoval a okrem výsluchu účastníkov konania žiadne tomu zodpovedajúce dokazovanie nevykonával. Keďže výšku náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch určuje súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo (§ 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka), nemožno za náležitý považovať záver odvolacieho súdu o primeranosti náhrady nemajetkovej v rozsahu pohľadávky vymáhanej od žalobcu v exekučnom konaní (62 435 - Sk).

Keďže v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci odvolací súd nedostatočne zistil skutkový stav, dovolací súd uznesením zrušil jeho dovoľaním dôvodne napadnutú časť rozsudku vo veci samej (§ 243b ods. 2, prvá veta O. s. p. v znení zákona č. 38-4/2008 Z. z.) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 3 O. s. p. v znení zákona č. 384/2008 Z. z.). Zrušil aj od zrušovanej časti rozhodnutia závislé rozhodnutia o trovách konania a o súdnom poplatku [§ 242 ods. 2 písm. b) O. s. p.].

37.

ROZHODNUTIE

Na zrušenie a zánik príspevkových organizácií zriadených obcou (§ 21 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov) nemožno ani analogicky aplikovať ustanovenie § 68 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka o zrušení obchodných spoločností.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. septembra 2008,
sp. zn. 4 Cdo 232/2006)

Okresný súd Banská Bystrica uznesením zo 14. decembra 2005, č. k. 2 Er 735/2005-128, vyhovel námietkam povinného, vzneseným proti exekúcii začatej pred súdnym exekútorom Mgr. P. K. povereným vykonaním exekúcie vedenej pod sp. zn. EX 296/2005. Vychádzal zo zistenia, že v návrhu na začatie exekučného konania je ako povinný označený Mesto B. B., hoci exekučný titul - rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 26. marca 2002, sp. zn. 32 Cb 89/98 - ukladá povinnosť I. ú. Mesta B. B. (ďalej len »1. ú.«), príspevkovej organizácii, zriaďovateľom ktorej je Mesto B. B. V súlade s námietkami povinného v zmysle § 37 ods. 3 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (ďalej len „Exekučný poriadok“) skúmal, či bolo v konaní preukázané, že povinnosť z exekučného titulu prešla na Mesto B. B. Uviedol, že zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy (ďalej len „zákon č. 523/2004 Z. z.“), ktorého ustanovenia treba na danú vec aplikovať, predpokladá prechod práv a povinností z príspevkovej organizácie na zriaďovateľa, ak príspevková organizácia zaniká zrušením bez právneho nástupcu, pričom k prechodu dochádza dňom jej zrušenia, ak osobitný zákon neustanoví inak (§21 ods. 13 cit. zákona). Výsledkami vykonaného dokazovania mal preukázané, že I. ú. nebol zatiaľ podľa tohto zákona zrušený. Dospel preto k právnenému názoru, že subjekt označený v návrhu na vykonanie exekúcie ako povinný, nie je právny nástupcom odporcu zaviazaného v exekučnom titule, a teda že na tento subjekt neprešla povinnosť z exekučného titulu. Exekúcia sa vykonáva proti subjektu, ktorý nie je v tomto exekučnom konaní pasívne legitimovaný, čo je neprípustné. Námietky povinného proti exekúcii považoval preto za opodstatnené. K právnenému názoru oprávneného, podľa ktorého na danú vec treba analogicky použiť ustanovenie § 68 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka (Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 29. apríla 2005 zrušil konkurz vyhlásený na I. ú. z dôvodu, že jeho majetok nepostačuje ani na úhradu nákladov konkurzného konania) uviedol, že zánik príspevkovej organizácie upravuje zákon č. 523/2004 Z. z., a to odlišne od právnej úpravy uvedenej v Obchodnom zákonníku. Právna úprava zániku obchodných spoločností uvedená v Obchodnom zákonníku sa preto na zánik príspevkovej organizácie nevzťahuje a nie je možné ju použiť ani na základe analógie.

Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 28. apríla 2006, sp. zn. 17 CoE 15/06, na odvolanie oprávneného uznesenie okresného súdu zmenil tak, že námietkam povinného vzneseným proti exekúcii, ktorá začala pred súdnym exekútorom Mgr. P. K. pod sp. zn. EX 296/2005, nevyhovel. Zhodne ako súd prvého stupňa sa riadil ustanovením § 37 ods. 3 veta prvá Exekučného poriadku, podľa ktorého proti inému než tomu, kto je v rozhodnutí označený ako povinný, alebo v prospech iného než toho, kto je v rozhodnutí označený ako oprávnený, možno vykonať exekúciu, len ak sa preukázalo, že naňho prešla povinnosť alebo právo z exekučného titulu podľa § 41. Na rozdiel od súdu prvého stupňa dospel k záveru, že I. ú., ako príspevková organizácia, zanikol zrušením bez právneho nástupcu. Práva a povinnosti z tohto subjektu prešli dňom zrušenia na zriaďovateľa (§ 21 ods. 13 zákona č. 523/2004 Z. z.), ktorým je nepochybne Mesto B. B. Exekúcia sa preto správne, v súlade so zákonom vykonáva proti Mestu B. B., ako subjektu, na ktorého prešla povinnosť z exekučného titulu. Za základ svojho rozhodnutia vzal zistenie, že Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 29. apríla 2005, sp. zn. 27 K 35/2003, ktoré nadobudlo právoplatnosť 16. júna 2005, zrušil konkurz vyhlásený na úpadcu I. ú., označeného v exekučnom titule ako povinného z dôvodu, že majetok úpadcu nepostačuje ani na úhradu nákladov konkurzného konania. Z uvedeného zistenia vyvodil, že v dôsledku tohto rozhodnutia súdu, dňom nadobudnutia jeho právoplatnosti, „nastali účinky“ uvedené v ustanovení § 68 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka, podľa ktorého sa spoločnosť zrušuje zrušením konkurzu z dôvodu, že majetok úpadcu nepostačuje na úhradu výdavkov a odmenu správcu konkurznej podstaty. Zákonný predpoklad prechodu práv a povinností z príspevkovej organizácie na zriaďovateľa, vyplývajúci z ustanovenia § 21 ods. 13 zákona č. 523/2004 Z. z. (zánik príspevkovej organizácie zrušením bez právneho nástupcu), bol tak naplnený. Nestotožnil sa s právny názorom okresného súdu, podľa ktorého ustanovenie § 68 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka sa vzťahuje výlučne na zrušenie a následný zánik obchodnej spoločnosti. V tejto súvislosti uviedol, že aj živnostenský zákon (I. ú. nie je spoločnosťou zapísanou v obchodnom registri, ale v živnostenskom registri) reaguje v § 8 ods. 1 a 2 na prípady ukončenia konkurzu, resp. zamietnutia návrhu na vy-

hlásenie konkurzu pre nedostatok majetku, a to zákazom prevádzkovať živnosť. I. ú. nebol teda oprávnený po vydaní rozhodnutia, ktorým súd zrušil vyhlásený konkurz, živnosť naďalej prevádzkovať. Vzhľadom na túto skutočnosť a pre jeho nemajetnosť zistenú v konkurznom konaní, zriaďovateľ -Mesto B. B., bol povinný v zmysle § 21 ods. 12 zákona č. 523/2004 Z. z. túto príspevkovú organizáciu zrušiť, čo však neurobil. Keďže (ne)zrušenie príspevkovej organizácie v takomto prípade nemožno ponechať len na vôľu zriaďovateľa, mal za to, že na vec v otázke zrušenia príspevkovej organizácie je možné aplikovať ustanovenie § 68 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka za použitia analógie. Odvolanie oprávneného považoval preto za opodstatnene podané a v celom rozsahu mu vyhovel.

Proti tomuto rozhodnutiu krajského súdu podal včas dovolanie povinný. Navrhol uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Nesúhlasil s právnym názorom odvolacieho súdu, že vydaním rozhodnutia o zrušení konkurzu z dôvodu, že majetok úpadcu nepostačuje na úhradu výdavkov, došlo k zrušeniu I. ú. v zmysle § 68 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka, následne k jeho zániku a že dňom nadobudnutia právoplatnosti tohto rozhodnutia prešli priamo zo zákona (zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy) práva a povinnosti z tohto subjektu na Mesto B. B. ako jeho zriaďovateľa. V tejto súvislosti uviedol, že v exekučnom titule zaviazaný povinný I. ú. je samostatnou právnickou osobou s vlastnou právnou subjektivitou na základe zriaďovateľskej listiny. Táto príspevková organizácia, napriek predchádzajúcemu konkurzu, naďalej právne existuje (je doposiaľ vedená v zozname príspevkových organizácií obcí vedenom Štatistickým úradom Slovenskej republiky a tiež v zozname podnikateľských subjektov Slovenskej republiky, ktorý vedie živnostenský register). Poukázal na to, že pri použití analógie treba zachovať základné princípy práva, čo sa v danom prípade nestalo. Odvolací súd posúdil analogicky zrušenie príspevkovej organizácie podľa Obchodného zákonníka, na druhej strane, keďže tento právny predpis nepozná pri zrušení spoločnosti z dôvodu zrušenia konkurzu prechod práv a povinností na iný právny subjekt, použil ustanovenie zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, čo je neprípustné. Zdôraznil, že právny stav existencie I. ú., nech je hodnotený akokoľvek, nemožno preklenúť použitím zásady „per analogiam“ tak, ako keby ju zrušil zriaďovateľ. Ani súd nemôže prípadný nedostatok zákona preklenúť rozhodovacou činnosťou. Súd totiž nie je oprávnený rozhodovať o zániku príspevkovej organizácie a tým nahrádzať rozhodovanie Mestského zastupiteľstva v B. B., ktorý má jediný právo v zmysle zákona o obciach a o obecnom zriadení vydávať takéto rozhodnutie. Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je preto založený na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolateľ v dovolaní, okrem iného, rozviedol svoje námietky týkajúce sa zmluvy o postúpení pohľadávok spísanej vo forme notárskej zápisnice z 23. januára 2003 č. N 37/2003, Nz 4760/2003, namietal nezákonný postup zmluvných strán pri uzatváraní zmluvy o postúpení pohľadávky z S., s. r. o., na terajšieho oprávneného. V súvislosti s oprávneným a jeho konaním poukázal na systém činnosti obchodných spoločností, konajúcich prostredníctvom oprávneného vo vzťahu k nárokom uplatňovaným v rôznych konaniach. Vyslovil názor o nedostatku vecnej legitímácie oprávneného, resp. o nedostatku jeho spôsobilosti byť účastníkom nielen exekučného konania, ale aj iných aktivít vyvíjaných na území Slovenska, čo dokumentoval na podrobnej analýze systému obchodných spoločností napojených na pôvodnú obchodnú spoločnosť. Zdôraznil, že oprávnený je obchodnou spoločnosťou podnikajúcou na území Slovenskej republiky, ktorá nie je zapísaná v Obchodnom registri Slovenskej republiky, čo je jednou z podmienok, aby zahraničná spoločnosť mohla vystupovať a podnikáť ako právny subjekt na území Slovenskej republiky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podal účastník konania proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 239 ods. 1 O. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O. s. p. a dospel k záveru, že dovolanie povinného je dôvodné.

Podľa § 251 ods. 1 O. s. p. ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona; ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia. Týmto osobitným zákonom je Exekučný poriadok.

Podľa § 37 ods. 3 veta prvá Exekučného poriadku proti inému než tomu, kto je v rozhodnutí označený ako povinný, alebo v prospech iného než toho, kto je v rozhodnutí označený ako oprávnený, možno vykonať exekúciu, len ak sa preukázalo, že naňho prešla povinnosť alebo právo z exekučného titulu (§ 41).

Ostatne citované zákonné ustanovenie predstavuje výnimku zo zásady, že exekúciu možno vykonať len na základe návrhu toho, kto je v exekučnom titule označený ako oprávnený a iba proti tomu, kto je označený ako povinný. Predpokladom na vykonanie exekúcie v prospech inej osoby, resp. proti inej osobe než je uvedená vo vykonávanom rozhodnutí je prechod práva alebo povinnosti z exekučného titulu na subjekt iný, preukázanie tohto prechodu, prípadne prechod práv a povinností vyplývajúci priamo zo zákona.

Vo všeobecnosti platí, že k prechodu práv a povinností dochádza na základe právneho nástupníctva, ktorého následkom je buď to, že do všetkých práv a povinností pôvodného subjektu nastupuje iná osoba (univerzálna sukcesia - prichádza do úvahy, ak právny predchodca zaniká) alebo zmena subjektu nastáva len u niektorých práv a povinností (singulárna sukcesia). K prechodu práv a povinností dochádza momentom, keď nastala právna skutočnosť pre ňu stanovená. Treba zdôrazniť, že v obidvoch prípadoch možno proti inému než tomu, kto je v rozhodnutí označený ako povinný, vykonať exekúciu len za predpokladu, že právna skutočnosť vyvolávajúca prechod práv a povinností, nastala až po vydaní exekučného titulu.

V posudzovanej veci exekučný titul, ktorým je rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 26. marca 2002, sp. zn. 32 Cb 89/98, uložil povinnosť plniť I. ú. (proti Mestu B. B. žalobu zamietol). Oprávnený podal návrh na vykonanie exekúcie proti povinnému Mestu B. B. Bolo preto potrebné skúmať, či práva a povinnosti prešli na tento subjekt v dôsledku právneho nástupníctva, lebo len v takom prípade bolo možné viesť proti nemu exekúciu.

Podľa § 21 ods. 13 veta druhá zákona č. 523/2004 Z. z. ak rozpočtová organizácia alebo príspevková organizácia zaniká zrušením bez právneho nástupcu, práva a povinnosti prechádzajú dňom zrušenia na zriaďovateľa, ak osobitný zákon neustanoví inak.

Citované zákonné ustanovenie upravuje právne nástupníctvo rozpočtovej alebo príspevkovej organizácie v prípade jej zániku. Predpokladom prechodu práv a povinností z týchto subjektov na zriaďovateľa je skutočnosť, že organizácia zaniká zrušením, a to bez právneho nástupcu. Okamih, ku ktorému dochádza k prechodu práv a povinností, zákon stanovil deň zrušenia rozpočtovej alebo príspevkovej organizácie, ak osobitný zákon neustanovuje inak.

V posudzovanej veci krajský súd založil svoje rozhodnutie na právnom názore, podľa ktorého I. ú. zanikol zrušením bez právneho nástupcu vydaním rozhodnutia o zrušení konkurzu z dôvodu, že majetok úpadcu nepostačuje na úhradu výdavkov v zmysle § 68 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka, čím bol naplnený predpoklad prechodu práv a povinností z tohto subjektu na Mesto B. B. podľa § 21 ods. 13 veta druhá zákona č. 523/2004 Z. z., pričom v otázke zrušenia príspevkovej organizácie pripustil možnosť aplikácie citovaného ustanovenia Obchodného zákonníka na základe analógie.

Podľa dovolacieho súdu s uvedeným právnym názorom odvolacieho súdu nemožno súhlasiť.

Právna úprava subjektov verejnej správy a nimi zriadených rozpočtových a príspevkových organizácií, sa vzhľadom na ich povahu (ide o subjekty, ktoré sú svojimi príjmami a výdavkami napojené na štátny rozpočet, rozpočet obce alebo vyššieho územného celku), nachádza v zákone č. 523/2004 Z. z. Jeho predmetom je, okrem iného, aj právna úprava týkajúca sa zriaďovania rozpočtových a príspevkových organizácií, hospodárenia týchto organizácií, včítane právnej úpravy ich zrušovania [§ 1 písm. d) v spojení s § 21 zákona č. 523/2004 Z. z.]. Na subjekty verejnej správy, ktorými sú obce, vyššie územné celky a nimi zriadené rozpočtové a príspevkové organizácie sa zásadne vzťahuje tento zákon a len za predpokladu, že osobitný zákon stanovuje inak, treba na tieto subjekty použiť tento osobitný zákon. Príspevkové organizácie zriadené rozhodnutím obce (v danej veci išlo o takú organizáciu), možno zrušiť len rozhodnutím zriaďovateľa (od prvého dňa nasledujúceho rozpočtového roka po predchádzajúcom písomnom súhlase ministerstva financií), pričom v ustanovení § 21 ods. 12 zákona č. 523/2004 Z. z. sú taxatívnym spôsobom vymenované prípady, keď zriaďovateľ príspevkovej organizácie je povinný ju zrušiť.

Naproti tomu v Obchodnom zákonníku v § 56 a nasl. sa nachádza právna úprava obchodných spoločností, včítane ich zrušenia a zániku. V § 56 ods. 1 Obchodný zákonník, okrem iného, podáva úplný výpočet obchodných spoločností, medzi ktoré patria verejná obchodná spoločnosť, komanditná spoločnosť, spoločnosť s ručením obmedzeným a akciová spoločnosť. Príspevková organizácia sa v tomto výpočte nenachádza. Rovnako, aj právna úprava uvedená v ustanovení § 68 Obchodného zákonníka sa, vrátane jeho odseku 3, vzťahuje len na obchodné spoločnosti (v odseku 3 sa výslovne uvádza, že „spoločnosť sa zrušuje“).

Z uvedeného je zjavné, že právna úprava obsiahnutá v Obchodnom zákonníku v ustanoveniach § 56 a nasl. sa netýka právnických osôb - subjektov verejnej správy, a teda sa netýka ani príspevkových organizácií, akou v posudzovanej veci I. ú. nepochybne je. Na tieto subjekty sa vzťahuje úplne iný právny predpis, a to zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy. Použitie ustanovení Obchodného zákonníka na subjekty, akými sú príspevkové organizácie, neprichádza preto do úvahy (Obchodný zákonník v žiadnom zo svojich ustanovení neuvádza, že by sa vzťahovali aj na subjekty verejnej správy).

Rovnako, nemožno na príspevkovú organizáciu (jej zrušenie), akou je I. ú., aplikovať ustanovenie § 68 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka ani na základe analógie, ako to nesprávne urobil odvolací súd. Použitie analógie

totiž predpokladá, že určitý právny vzťah nie je právnym predpisom vôbec upravený. V danom prípade je však otázka zriadenia (vzniku), a zrušovania (zániku) príspevkových organizácií zákonom upravená a je viazaná na vydanie rozhodnutia zriaďovateľa. Keďže v posudzovanom prípade I. ú. je bezpochyby príspevkovou organizáciou zriadenou rozhodnutím obce, nie je naplnený základný predpoklad prípustnosti analógie. Okrem toho použitie analógie predpokladá, aby vzťah, ktorého sa týka, bol ovládaný rovnakými právnymi zásadami, ako ustanovenie zákona, ktorý sa použije. Zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy, ako to predznamenáva jeho znenie, upravuje subjekty verejnej správy (nimi zriadené rozpočtové a príspevkové organizácie), ktorých vznik, hospodárenie a tiež zánik sú ovládané úplne inými zásadami ako subjekty, ktorých právna úprava sa nachádza v Obchodnom zákonníku (sú napojené na štátny rozpočet, zriaďujú sa a zrušujú zákonom alebo rozhodnutím zriaďovateľa, príspevková organizácia, ak vykonáva podnikateľskú činnosť, zapisuje sa do živnostenského registra, atď.). Aj z tohto dôvodu použitie ustanovení Obchodného zákonníka na základe analógie v posudzovanej veci neprichádza do úvahy.

V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že dôvodom na použite analógie nemôže byť skutočnosť, že právna úprava zániku príspevkovej organizácie neobsahuje skutkovú podstatu jej zrušenia formou vydania rozhodnutia súdom o zrušení konkurzu z dôvodu, že majetok úpadcu nepostačuje na úhradu výdavkov. Rovnako, analógiu nie je možné pripustiť ani z dôvodu, že zriaďovateľ príspevkovej organizácie si nesplnil svoju povinnosť vyplývajúcu mu zo zákona a príspevkovú organizáciu nezrušil, hoci podmienky k tomu v zákone stanovené boli splnené, ako to nesprávne urobil odvolací súd. V ostatne uvedenom prípade, ak oprávnenému vznikla majetková ujma v dôsledku porušenia právnej povinnosti zriaďovateľom, nemožno vylúčiť vznik iného záväzkového vzťahu (záväzkového vzťahu zo spôsobenej škody).

So zreteľom na vyššie uvedené možno uzavrieť, že ak odvolací súd pripustil v otázke zrušenia I. ú., ako príspevkovej organizácie, možnosť aplikácie § 68 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka na základe analógie a následne dospel k záveru, že došlo v zmysle ustanovenia § 21 ods. 13 zákona č. 523/2004 Z. z. k prechodu práv a povinností z I. ú. na Mesto B. B., a teda, že exekúcia sa správne, v súlade so zákonom vykonáva proti povinnému Mestu B. B. ako subjektu, na ktorý prešla povinnosť z exekučného titulu, spočíva jeho rozhodnutie na nesprávnom právnom posúdení veci [§ 241 ods. 2 písm. c) O. s. p.].

Najvyšší súd Slovenskej republiky z týchto dôvodov dovolaním napadnuté rozhodnutie podľa § 243b ods. 1 O. s. p. zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 O. s. p.); právny názor dovolacieho súdu v tomto rozhodnutí vyslovený je pre odvolací súd záväzný (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

Pokiaľ povinný v dovolaní namietal nedostatok vecnej legitímácie oprávneného treba uviesť, že tieto tvrdenia a dôkazy na ich preukázanie, neboli pred súdmi nižšieho stupňa povinným uvádzané. Súdmi nižšieho stupňa ich preto nehodnotili a dôkazy nevykonali. Keďže dovolací súd dokazovanie nevykonáva (§ 243a ods. 2 O. s. p.), nemohol v rámci dovolacieho konania preskúmať správnosť rozhodnutia odvolacieho súdu s prihliadnutím na tieto nové skutočnosti a dôkazy. Odvolací súd sa s nimi bude musieť vypoariadať v ďalšom konaní.

V novom rozhodnutí rozhodne súd, ktorému bola vec vrátená, znova o trovách pôvodného konania a tiež trovách dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

38.

ROZHODNUTIE

Nárok na dávku sociálnej pomoci vzniká podľa § 99 ods. 1 zákona o sociálnej pomoci až právoplatnosťou rozhodnutia príslušného orgánu o jej priznaní.

Peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla podľa § 64 ods. 1 písm. b) bod 2 zákona o sociálnej pomoci je fakultatívna dávka sociálneho zabezpečenia, preto rozhodnutie o jeho priznaní je vecou úvahy správneho orgánu a aj v prípade splnenia všetkých podmienok uvedených v zákone, nemusí správny orgán žiadosti o jej priznanie vyhovieť.

Voľné uváženie správneho orgánu môže byť preto dôvodom zrušenia preskúmaného rozhodnutia len vtedy, ak sa rozhodnutie prieči zákonu, ak nezodpovedá obsahu spisov, alebo zásadám logického myslenia.

Skúmanie účelnosti a vhodnosti takéhoto rozhodnutia súdu nepatrí (§ 245 O. s. p.).

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. marca 2009, sp. zn. 7 Sžso 21/2008)

Krajský súd v T. rozsudkom z 8. novembra 2008, zamietol žalobu o zrušenie rozhodnutia žalovaného z 20. februára 2007, potvrdzujúceho rozhodnutie odboru sociálnych vecí a rodiny Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v P. z 1. decembra 2006 a zamietajúceho odvolanie žalobkyne. Uvedeným rozhodnutím nebol žalobkyni priznaný peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov, súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla. Súd prvého stupňa zistil, že v čase rozhodovania žalovaného nemala žalobkyňa pravidelné pracovné, vzdelávacie, rodinné alebo spoločenské aktivity, na realizáciu ktorých je použitie osobného motorového vozidla nevyhnutné. Podľa záveru posudku posudkového lekára nie je priznanie tejto dávky odôvodnené, lebo žalobkyňa využíva osobné motorové vozidlo len na cesty k lekárovi, na vybavenie osobných záležitostí a na občasné návštevy príbuzných, preto podmienku na poskytnutie príspevku nespĺnila.

Proti rozsudku krajského súdu podala včas odvolanie žalobkyňa. Namietala, že ako občianke s ťažkým zdravotným postihnutím jej bolo v roku 1990, 1992 a 2000 pridelené osobné motorové vozidlo. Od roku 1990 poberala aj príspevok na benzín, ale od 1. februára 2005 jej bol tento príspevok odňatý a jeho výplata bola zastavená, hoci sa jej zdravotný stav zhoršuje a osobné motorové vozidlo potrebuje. Zdôraznila, že samotný žalovaný ju uznal za odkázanú na dopravu osobným motorovým vozidlom s tým, že nie je schopná cestovať hromadnou dopravou.

Žalovaný vo vyjadrení na odvolanie navrhol rozsudok krajského súdu, ako vecne správny, potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250ja v spojení s § 246c O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolaniu žalobkyne nemožno vyhovieť.

Podľa § 64 ods. 1 písm. b) 2 zákona č. 195/1988 Zb. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnej pomoci“) občanovi s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorý je podľa posudku vydaného podľa § 57 ods. 1 a 2 odkázaný na kompenzáciu zvýšených výdavkov, možno poskytnúť peňažný príspevok na zvýšené výdavky súvisiace so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla.

Podľa § 57 ods. 1 a) a ods. 2 zákona o sociálnej pomoci, na základe posúdenia podľa § 50 ods. 1 a § 52 ods. 1 sa vydáva posudok o miere funkčnej poruchy. Súčasťou posudku uvedeného v ods. 1 je vždy návrh formy kompenzácie.

Podľa § 52 ods. 1 a) a ods. 2 tohto zákona, na účely kompenzácie u občana s ťažkým zdravotným postihnutím sa ďalej posudzujú jeho osobnostné predpoklady. Posudzovanie osobnostných predpokladov obsahuje najmä hodnotenie vlastností a úsilia riešiť sociálnu núdzu vlastným pričinením, najmä vlastnou prácou.

Z o d ô v o d n e n i a :

Zo spisov vyplýva, že žalobkyňa požiadala 13. novembra 2006 o poskytnutie peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla. Zo záverov posudku oddelenia posudkových činností Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny z 29. novembra 2006 vyplýva, že žalobkyňa sa považuje za občianku s ťažkým zdravotným postihnutím, lebo ku dňu podania žiadosti o kompenzačný príspevok má 50 % mieru funkčnej poruchy podľa § 50 a § 51 prílohy č. 4 zákona o sociálnej pomoci, kapitola XII.B.2.15.C.2. V dôsledku svojho ochorenia má obmedzené pohybové schopnosti. V byte a mimo bytu sa pohybuje bez opory, niekedy používa francúzsku barlu. K lekárovi sa prepravuje osobným motorovým vozidlom, ale na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom nie je odkázaná, lebo dokáže prísť k zástavke hromadnej dopravy, nastúpiť do vozidiel hromadnej dopravy a z nich vystúpiť. Nemá preto zvýšené výdavky, spôsobené sociálnymi dôsledkami ťažkého zdravotného postihnutia, preto jej peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla v tomto posudku nebol navrhnutý.

V zásade zhodné závery obsahuje aj posudok odboru posudkových činností Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny so sídlom v B. z 5. februára 2007. Aj podľa týchto záverov má žalobkyňa 50 % mieru funkčnej poruchy a považuje sa za občana s ťažkým zdravotným postihnutím. Na rozdiel od predošlého posudku posudkový orgán uviedol, že žalobkyňa potrebuje sprievodcu a je v dôsledku svojho nepriaznivého zdravotného stavu odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom. V súčasnosti však nemá taký rozsah aktivít, v dôsledku ktorých by reálne dochádzalo k zvýšeným výdavkom na nákup pohonných hmôt.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o sociálnej pomoci sa považujú za zvýšené výdavky spojené so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla na účely tohto zákona výdavky na pohonné hmoty, slúžiace na prevádzku osobného motorového vozidla, ktoré občan s ťažkým zdravotným postihnutím využíva na pracovné, vzdelávacie, rodinné alebo občianske aktivity. Bolo preukázané, že žalobkyňa len sporadicky využíva prepravu osobným motorovým vozidlom. Nejde o taký rozsah využívania osobného motorového vozidla, ktorý má v skutočnosti za následok zvýšené výdavky na nákup pohonných hmôt, a preto v ňom priznanie kompenzácie nebolo navrhnuté. Samotná žalobkyňa uviedla, že cestuje autom do Bratislavy dvakrát ročne, do Košíc trikrát ročne a do vzdialenosti 30 km približne trikrát ročne a okrem toho cestuje k lekárovi. Len takéto nie pravidelné používanie osobného motorového vozidla nezakladá nárok na príspevok na prevádzku osobného motorového vozidla, a to aj s prihliadnutím na skutočnosť, že v posudkoch lekári priznanie príspevku na kompenzáciu zvýšených nákladov na prevádzku osobného motorového vozidla nenavrhli.

Úprava právnych vzťahov pri poskytovaní sociálnej pomoci má zmierniť alebo prekonať s aktívnou účasťou občana sociálnu núdzu, zabraňovať príčinám vzniku, prehlbovania alebo opakovania porúch psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu občana a zabezpečiť integráciu občana do spoločnosti. Jednou z foriem sociálnej pomoci je aj riešenie sociálnej núdze občana s ťažkým zdravotným postihnutím kompenzáciou sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia.

Peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla podľa § 64 ods. 1 písm. b) bod 2 zákona o sociálnej pomoci je upravený ako fakultatívna dávka sociálneho zabezpečenia. Rozhodnutie o tejto dávke je vecou úvahy správneho orgánu, preto aj v prípade splnenia všetkých podmienok uvedených v zákone, nárok na jej priznanie nevzniká. Nároky na dávky kompenzácie vznikajú podľa § 99 ods. 1 citovaného zákona iba potom, ako o ich priznaní právoplatne rozhodne príslušný orgán.

S poukazom na uvedené dôvody aj odvolací súd zistil, že preskúmané rozhodnutia žalovaného zodpovedajú zákonu o sociálnej pomoci a že aj miera funkčnej poruchy žalobkyne s prihliadnutím na druh jej zdravotného postihnutia bola zistená správne. Z dôvodu, že v posudkoch o miere funkčnej poruchy žalobkyne nebola navrhnutá forma kompenzácie zvýšených výdavkov, ktoré ňou boli žalobkyňi spôsobené, nemohol súd nahradiť voľné uváženie správneho orgánu vlastným rozhodnutím, ani skúmať účelnosť vydaného rozhodnutia (§ 245 O. s. p.).

Nepochybil preto súd prvého stupňa, keď žalobu zamietol, lebo napadnuté rozhodnutie žalovaného považoval za správne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolaniu žalobkyne nevyhovel a rozsudok Krajského súdu v T. podľa § 219 O. s. p. potvrdil.

39.

ROZHODNUTIE

Sociálna poisťovňa nemá povinnosť opätovne prepočítať výšku predčasného starobného dôchodku po úprave priemerného osobného mzdového bodu v kalendárnych rokoch, ktoré nasledujú po jeho priznaní.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. marca 2009, sp. zn. 9 So 152/2008)

Krajský súd v T. rozsudkom z 11. marca 2008 potvrdil rozhodnutie odporkyne z 22. marca 2005, ktorým zmenila svoje predchádzajúce rozhodnutie z 15. júna 2004 a predčasný starobný dôchodok navrhovateľa od 1. marca 2004 zvýšila na 7 987,— Sk mesačne. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že rozhodnutím z 22. marca 2005 bolo navrhovateľovi na výšku dôchodku ku dňu vzniku nároku, t. j. k 1. marcu 2004 zhodnotených 14 386 dní obdobia dôchodkového poistenia (39 rokov a 151 dní = 39,4137 roka), v rozhodujúcom období 3 652 dní dôchodkového poistenia (10,0055 rokov), priemerný osobný mzdový bod 2,3031 bol upravený podľa § 63 ods. 3 písm. a) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) na 1,6713 a aktuálna dôchodková hodnota, platná k 1. marcu 2004 je 183,58 Sk. Výška predčasného starobného dôchodku bola určená ako súčin priemerného osobného mzdového bodu 1,6713, obdobia dôchodkového poistenia 39,4137 rokov a aktuálnej dôchodkovej hodnoty 183,58 Sk. Do dovŕšenia dôchodkového veku 62 rokov (4. februára 2011) navrhovateľovi v deň vzniku nároku na výplatu predčasného starobného dôchodku chýbalo 2 531 dní a po odpočítaní dvojnásobku obdobia, za ktoré splnil podmienky nároku na dávku v nezamestnanosti, ale túto dávku si neuplatnil, t. j. po odpočítaní 368 dní, mu za chýbajúcu dobu do dovŕšenia dôchodkového veku v počte 2 163 dní výška dôchodku bola znížená o 0,5 % za každých začatých 30 dní od vzniku nároku na výplatu predčasného starobného dôchodku do dovŕšenia dôchodkového veku, t. j. o 36,50 % na sumu 7 679 — Sk. Táto suma bola podľa § 293a ods. 3 zákona zvýšená o 4 %, t. j. o 308,— Sk a predčasný starobný dôchodok tak bol navrhovateľovi od 1. marca 2004 zvýšený na 7 987 - Sk mesačne.

Krajský súd považoval za preukázané, že navrhovateľovi bol rozhodnutím z 15. júna 2004 od 1. marca 2004 priznaný predčasný starobný dôchodok vo výške 7 846,— Sk mesačne z priemerného osobného mzdového bodu 1,6712, pri zhodnutí 38,7206 rokov dôchodkového poistenia. Odporkyňa preskúmaným rozhodnutím z 22. marca 2005 zohľadnila navrhovateľovi všetky doby dôchodkového poistenia a jeho priemerný osobný mzdový bod určila v súlade s § 63 ods. 3 zákona o sociálnom poistení v hodnote, dosiahnutej v roku, ku ktorému bola dôchodková dávka priznaná. Pokiaľ navrhovateľ žiadal, aby odporkyňa priemerný osobný mzdový bod upravila od roku 2005 na 60 % = 1,8818, od roku 2006 na 80 % = 2,0748 a od roku 2007 na 100 % = 2,3031, nepovažoval súd prvého stupňa jeho požiadavku za dôvodnú, lebo nezistil žiadne okolnosti, ktoré by nasvedčovali porušeniu princípu rovnosti osôb podľa článku 12 Ústavy Slovenskej republiky. Za nedôvodnú tiež považoval námietku navrhovateľa, že výška predčasného starobného dôchodku nezohľadňuje princíp zásluhovosti, lebo podľa názoru krajského súdu zákonná úprava nároku na predčasný starobný dôchodok neobsahuje kritérium zásluhovosti poistenca pri prispievaní do systému sociálneho poistenia. Z uvedených dôvodov rozhodnutie odporkyne z 22. marca 2005 považoval za zákonné.

Rozsudok krajského súdu napadol navrhovateľ včas podaným odvolaním a žiadal, aby ho odvolací súd zmenil, rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Námietol, že z dôchodku, na ktorý by mal nárok pri dosiahnutí dôchodkového veku mu bola odpočítaná pokuta celkovo 53,5 %, lebo aktuálna dôchodková hodnota bola znížená o 0,5 % za každých začatých 30 dní od vzniku nároku na výplatu predčasného starobného dôchodku do dovŕšenia dôchodkového veku a jeho osobný mzdový bod bol zohľadnený len do výšky 40 %. Tvrdil, že odporkyňa postupovala diskriminačne, keď z vypočítaného priemerného osobného mzdového bodu pri výpočte zohľadnila len 40 % a v ďalších rokoch neprepočítala jeho dôchodok v súvislosti so zvýšením zohľadnenej výšky osobného mzdového bodu v súlade s § 63 ods. 3 zákona o sociálnom poistení. Podľa jeho názoru odporkyňa rozlišuje medzi jednotlivými žiadateľmi o priznanie predčasného starobného dôchodku podľa toho, v ktorom roku podajú žiadosť o jeho priznanie, preto je nespravodlivé, ak dvaja žiadatelia, ktorí majú rovnaký počet odpracovaných rokov, platili poistné z rovnakého vymeriavacieho základu a majú rovnaký vek v čase podania svojej žiadosti o priznanie predčasného starobného dôchodku, dostávajú predčasný starobný dôchodok v odlišnej výške.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil. Poukázala na to, že pri výpočte hodnoty priemerného osobného mzdového bodu sa postupovalo plne v súlade s § 63 ods. 3 písm. a) zákona o sociálnom poistení, keď z hodnoty priemerného osobného mzdového bodu od 1,25

do 3 bolo započítaných 40 % z dôvodu, že predčasný starobný dôchodok sa priznával k 1. marcu 2004, teda v kalendárnom roku 2004. Uplatnenie nároku na priznanie predčasného starobného dôchodku podaním žiadosti o tento dôchodok je osobným právom každého poistenca, ktorý sa sám môže rozhodnúť, kedy svoj nárok uplatní. S navrhovateľom preto odporkyňa zaobchádzala rovnako ako s tými osobami, ktoré uplatnili nárok na predčasný starobný dôchodok v kalendárnom roku 2004. Odporkyňa, ako právnická osoba, ktorej štát zveril rozhodovanie vo veciach verejnej správy, môže podľa čl. 2 Ústavy Slovenskej republiky konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Z dôvodu, že zákon o sociálnom poistení v žiadnom svojom ustanovení neukladá odporkyňi povinnosť v každom kalendárnom roku opätovne vypočítavať výšky už priznaných predčasných starobných dôchodkov spôsobom, ktorého sa domáha navrhovateľ, jeho námietka nemá opodstatnenie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O. s. p. a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné.

Z o d ť o v o d n e n i a :

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne z 22. marca 2005 o zvýšení predčasného starobného dôchodku.

Medzi účastníkmi bola sporná otázka výpočtu priemerného osobného mzdového bodu a jeho určenie podľa § 63 ods. 3 písm. a) zákona o sociálnom poistení.

Zo spisov vyplýva, že navrhovateľ, narodený 4. februára 1949, dovŕšil dôchodkový vek 62 rokov pre vznik nároku na starobný dôchodok až 4. februára 2009.

Podľa § 68 ods. 1 zákona o sociálnom poistení výška predčasného starobného dôchodku sa určí ako súčin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na výplatu predčasného starobného dôchodku a aktuálnej dôchodkovej hodnoty znížený o 0,5 % za každých začatých 30 dní od vzniku nároku na výplatu predčasného starobného dôchodku do dovŕšenia dôchodkového veku.

Pokiaľ navrhovateľ namietal, že o 0,5 % za každých 30 dní sa znižuje aktuálna hodnota, nie je jeho námietka dôvodná. Z § 68 ods. 1 zákona o sociálnom poistení vyplýva, že o 0,5 % sa znižuje súčin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na výplatu predčasného starobného dôchodku a aktuálnej dôchodkovej hodnoty.

Zákon upravuje možnosť priznať predčasný starobný dôchodok pred vznikom nároku na starobný dôchodok. Výhoda tzv. skoršieho odchodu do dôchodku je však spojená s krátením výšky predčasného starobného dôchodku oproti výške starobného dôchodku, na ktorý by vznikol nárok pri dovŕšení dôchodkového veku, a to o 0,5 % za každých aj začatých 30 dní, ktoré odo dňa vzniku nároku na výplatu predčasného starobného dôchodku chýbajú do dovŕšenia dôchodkového veku. Skorší odchod do dôchodku je teda vyvážený zníženou výškou predčasného starobného dôchodku v porovnaní s výškou starobného dôchodku. Nižšiu sumu predčasného starobného dôchodku preto nemožno považovať za trest (pokutu), ako sa mylne domnieva navrhovateľ.

Výška predčasného starobného dôchodku sa určuje spôsobom, uvedeným v § 68 ods. 1 zákona o sociálnom poistení. Určenie hodnoty priemerného osobného mzdového bodu je upravené v § 63 uvedeného zákona.

Podľa § 63 ods. 3 zákona o sociálnom poistení (v znení účinnom do 31. decembra 2005) priemerný osobný mzdový bod v hodnote nižšej ako 1,25 sa započítava v celej výške. Z hodnoty priemerného osobného mzdového bodu od 1,25 do 3 sa započítava v roku 2004 podiel 40 %, v roku 2005 podiel 60 %, v roku 2006 podiel 80 %.

Z § 68 ods. 1 zákona o sociálnom poistení vyplýva, že výška predčasného starobného dôchodku sa určuje len raz, a to ku dňu, od ktorého sa predčasný starobný dôchodok priznáva. Zvýšenie takto určenej výšky predčasného starobného dôchodku zákon predpokladá len vo vzťahu k pravidelnému zvyšovaniu dôchodkov, odvodenému predovšetkým od priemerného medziročného rastu spotrebiteľských cien a od medziročného rastu priemernej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky (§ 82, § 293a, § 293az, či § 293ba zákona v znení neskorších predpisov).

Zo žiadneho ustanovenia zákona o sociálnom poistení nevyplýva, že by sa výška predčasného starobného dôchodku v kalendárnych rokoch, nasledujúcich po kalendárnom roku, do ktorého spadá deň, od ktorého bol predčasný starobný dôchodok priznaný, mala vypočítavať znovu. Požiadavka navrhovateľa na opätovné určenie

sumy predčasného starobného dôchodku po úprave priemerného osobného mzdového bodu v roku 2005 a 2006 preto nie je oprávnená.

Spôsob úpravy priemerného osobného mzdového bodu podľa § 63 ods. 3 písm. a) zákona o sociálnom poistení na určenie výšky dôchodku priznaného v kalendárnom roku 2004 je rovnaký u všetkých poistencov, ktorým bol predčasný starobný dôchodok priznaný v roku 2004. S navrhovateľom sa teda nezaobchádzalo odlišne, než s inými osobami, ktoré si uplatnili nárok na predčasný starobný dôchodok podaním žiadosti o jeho priznanie v kalendárnom roku 2004; odvolací súd preto námietku navrhovateľa o jeho diskriminácii v porovnaní s poistencami, ktorým bol predčasný starobný dôchodok priznaný v iných kalendárnych rokoch, nepovažoval za dôvodnú.

Z uvedených dôvodov odvolací súd považoval preskúmané rozhodnutie odporkyne za vecne správne, a preto podľa § 219 O. s. p. rozsudok krajského súdu potvrdil.

40.

ROZHODNUTIE

Náhradu mzdy z neplatne skončeného pracovného pomeru treba zahrnúť do vymeriavacieho základu za príslušné kalendárne mesiace neplatne skončeného pracovného pomeru aj v prípade, ak bola vyplatená po skončení pracovného pomeru.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 17. decembra 2008,
sp. zn. 4 So 43/2008)

Krajský súd v B. rozsudkom z 12. februára 2008 zrušil rozhodnutia odporkyne zo 4. januára 2006 a 11. januára 2006, ktorými podľa § 61 a § 138 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 721/2004 Z. z. (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) zamietla navrhovateľovu žiadosť o započítanie náhrady mzdy, plynúcej z neplatného skončenia pracovného pomeru do vymeriavacieho základu na určenie sumy predčasného starobného dôchodku. Krajský súd považoval za preukázané, že rozhodnutím odporkyne zo 14. novembra 2005 bol navrhovateľovi priznaný predčasný starobný dôchodok s účinnosťou od 1. septembra 2005. Rozsudkom Okresného súdu B. z 27. novembra 2002, ktorý nadobudol právoplatnosť, bola bývalému zamestnávateľovi navrhovateľa TASR - Slovakia, uložená povinnosť zaplatiť navrhovateľovi náhradu mzdy vo výške 51 342,— Sk z dôvodu neplatného rozviazania pracovného pomeru a úroky z omeškania za obdobie od 10. decembra 2000 do 5. decembra 2001. Bývalý zamestnávateľ navrhovateľa v oznámení zo 7. decembra 2005 potvrdil, že náhrada mzdy za neplatne rozviazaný pracovný pomer bola navrhovateľovi vyplatená v dňoch 16. augusta 2004 a 9. septembra 2004. Preskúvanými rozhodnutiami odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľa o započítanie náhrady mzdy plynúcej z neplatného skončenia pracovného pomeru do vymeriavacieho základu na určenie sumy predčasného starobného dôchodku. Krajský súd poukázal na skutočnosť, že v prípade navrhovateľa bolo potrebné použiť § 138 ods. 2 zákona o sociálnom poistení s tým, že náhrada mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru je plnením, poskytnutým zamestnávateľom po skončení pracovného pomeru, ktoré sa do vymeriavacieho základu zamestnanca nezahŕňa. Podľa právneho názoru krajského súdu navrhovateľovi vzniklo právo na náhradu mzdy z neplatne skončeného pracovného pomeru a táto náhrada mzdy mala byť zahrnutá do vymeriavacieho základu navrhovateľa za príslušné kalendárne mesiace neplatne skončeného pracovného pomeru aj v prípade, že náhrada mzdy bola zo strany bývalého zamestnávateľa vyplatená po skončení pracovného pomeru.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podala v zákonnej lehote odporkyňa odvolanie a tvrdila, že rozhodnutie krajského súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, lebo navrhovateľovi podľa § 138 ods. 1 písm. c) zákona o sociálnom poistení (v znení účinnom do 31. júla 2006) vzniklo právo na náhradu mzdy z neplatne skončeného pracovného pomeru a táto náhrada mzdy mala byť zahrnutá do vymeriavacieho základu navrhovateľa za príslušné kalendárne mesiace neplatne skončeného pracovného pomeru aj v prípade, ak ju bývalý zamestnávateľ vyplatil po skončení pracovného pomeru. Odporkyňa namietala, že s účinnosťou od 1. januára 2004 je podľa § 61 zákona o sociálnom poistení osobným vymeriavacím základom úhrn vymeriavacích základov za kalendárny tok, z ktorých sa zaplatilo poistné na dôchodkové poistenie alebo z ktorých sa poistné na dôchodkové poistenie podľa § 60 ods. 1 druhej vety zákona o sociálnom poistení považuje za zaplatené. Z uvedeného preto odporkyňa dôvodí, že podmienkou na započítanie náhrady mzdy plynúcej z neplatného skončenia pracovného pomeru, ktorá bola vyplatená po 31. decembra 2003, je skutočnosť, či bolo z predmetnej náhrady mzdy zaplatené poistné na dôchodkové poistenie, resp. či poistné na dôchodkové poistenie malo byť zaplatené. Náhradu mzdy plynúcu z neplatného skončenia pracovného pomeru možno považovať za vymeriavací základ len za ten kalendárny mesiac, v ktorom bola uvedená náhrada mzdy vyplatená, ale len za predpokladu, že bola vyplatená počas trvania pracovného pomeru. To znamená, že z vyplatenej náhrady mzdy plynúcej z neplatného skončenia pracovného pomeru je zamestnávateľ povinný zaplatiť a odviesť poistné na dôchodkové poistenie najviac zo sumy zodpovedajúcej sume maximálneho vymeriavacieho základu platnej v príslušnom mesiaci a túto sumu je zamestnávateľ povinný uviesť aj na evidenčnom liste dôchodkového poistenia. Náhrada mzdy plynúca z neplatného skončenia pracovného pomeru v sume 51 342,— Sk bola navrhovateľovi vyplatená po skončení pracovného pomeru 16. augusta 2004 a 9. septembra 2004 na základe právoplatného rozhodnutia súdu. S poukazom na uvedenú skutočnosť odporkyňa túto sumu podľa § 138 ods. 2 zákona o sociálnom poistení (v znení zákona č. 721/2004 Z. z.) nezahrnula do vymeriavacieho základu. Odporkyňa tiež poukázala na skutočnosť, že navrhovateľ proti opätovnému rozviazaniu pracovného pomeru zo strany jeho zamestnávateľa, ktorý sa skončil výpoveďou 21. novembra 2001, nenamietal.

Navrhovateľ žiadal, aby odvolací súd rozhodnutie krajského súdu potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, o odvolaní rozhodol bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 3 O. s. p. a dospel k záveru, že odvolanie odporkyne nie je dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 138 ods. 1 písm. a) zákona o sociálnom poistení (v znení účinnom do 1. augusta 2006) vymeriavacím základom zamestnanca je náhrada mzdy za dovolenku na zotavenie, náhrada mzdy za sviatok, náhrada mzdy pri pre-kážkach v práci podľa osobitného predpisu, náhrada mzdy plynúca z neplatného skončenia pracovného pomeru.

Podľa § 138 ods. 2 zákona o sociálnom poistení do vymeriavacieho základu zamestnanca sa nezahŕňa odstupné, odchodné, cestovné náhrady, výnosy z kapitálových podielov (akcií) alebo obligácií, náhrada za pracovnú pohotovosť, náhrada za služobnú pohotovosť, náhrada za pohotovosť, príplatok za pohotovosť, príspevky zo sociálneho fondu, príspevky na doplnkové dôchodkové poistenie do výšky 3 % hrubých ročných príjmov zamestnanca, ktoré platí zamestnávateľ za zamestnanca podľa osobitného predpisu, príjem zamestnanca v súvislosti s používaním motorového vozidla na služobné účely a súkromné účely, odmeny podľa osobitných predpisov v oblasti priemyselných práv, odmeny vyplácané pri pracovných jubileách a životných jubileách, odmeny pri odchode do starobného dôchodku a plnenia poskytované zamestnávateľom zamestnancovi zo zisku po zdanení, plnenia poskytnuté zamestnávateľom po skončení pracovného pomeru, služobného pomeru, štátnozamestnaneckého pomeru a náhrada príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnanca.

Zo spisov vyplýva, že navrhovateľovi bol priznaný predčasný starobný dôchodok s účinnosťou od 1. septembra 2005. Bývalý zamestnávateľ navrhovateľa zaslal 13. novembra 2002 pobočke Sociálnej poisťovne v B. evidenčný list dôchodkového zabezpečenia navrhovateľa, z ktorého je nepochybné, že navrhovateľ u tohto zamestnávateľa ukončil pracovný pomer pôvodne 31. augusta 1999. Výpoveď zo strany zamestnávateľa bola neplatná, preto zamestnávateľ predložil dodatok evidenčného listu dôchodkového zabezpečenia za obdobie do ukončenia pracovného pomeru do 28. februára 2001. Po dodatočnom šetrení odporkyňa rozhodla o žiadosti o započítanie náhrady mzdy plynúcej z neplatného skončenia pracovného pomeru do vymeriavacieho základu na určenie sumy predčasného starobného dôchodku priznaného rozhodnutím zo 4. januára 2006, ktorý v časti jeho odôvodnenia zmenila následným rozhodnutím z U. januára 2006.

Medzi účastníkmi nebolo sporné, že bývalý zamestnávateľ vyplatil navrhovateľovi náhradu mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru až po skončení pracovného pomeru na základe právoplatného rozhodnutia súdu. Rovnako po skončení pracovného pomeru vyplatil navrhovateľovi doplatok tejto náhrady na základe súdneho rozhodnutia.

Na posúdenie dôvodnosti tvrdenia odporkyne bolo treba zistiť, či náhrada mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru je vymeriavacím základom zamestnanca podľa § 138 ods. 1 písm. c) zákona o sociálnom poistení, alebo či prichádza do úvahy použitie § 138 ods. 2 zákona s tým, že náhrada je plnením, poskytnutým zamestnávateľom po skončení pracovného pomeru, ktoré sa do vymeriavacieho základu zamestnanca nezahŕňa.

Znenie § 138 ods. 1 písm. c) zákona o sociálnom poistení, podľa ktorého vymeriavacím základom zamestnanca je náhrada mzdy plynúca z neplatného skončenia pracovného pomeru, bolo zo zákona o sociálnom poistení vypustené zákonom č. 310/2006 Z. z. s účinnosťou od 1. augusta 2006.

Z uvedeného treba vyvodiť, že náhrada mzdy plynúca z neplatného skončenia pracovného pomeru bola do 1. augusta 2006 vymeriavacím základom zamestnanca bez ďalšieho rozlíšenia podľa toho, kedy bola vyplatená. Pokiaľ aj § 138 ods. 2 zákona o sociálnom poistení ustanovoval, že do vymeriavacieho základu zamestnanca sa nezahŕňajú plnenia poskytnuté zamestnávateľom po skončení pracovného pomeru, neexistujú primerané dôvody, aby sa toto znenie vzťahovalo aj na náhradu mzdy, plynúcu z neplatného skončenia pracovného pomeru, uvedenú v § 138 ods. 1 písm. c) zákona o sociálnom poistení v znení účinnom pred 1. augustom 2006. Záver krajského súdu zodpovedá ustanoveniu § 60 ods. 1 druhej vety zákona o sociálnom poistení, podľa ktorého podmienku zaplatenia poistného u zamestnanca treba považovať za splnenú aj vtedy, ak zamestnávateľ neplnil povinnosť platiť a odvádzať poistné na dôchodkové poistenie.

Odvolací súd tak nezistil dôvody, ktoré by spochybňovali vecnú správnosť napadnutého rozsudku a odôvodňovali doplnenie dokazovania. Stotožnil sa s právnym názorom krajského súdu, že náhrada mzdy z neplatne skončeného pracovného pomeru mala byť zahrnutá do vymeriavacieho základu navrhovateľa za príslušné kalendárne mesiace neplatne skončeného pracovného pomeru aj v prípade, že táto náhrada mzdy bola vyplatená po skončení pracovného pomeru navrhovateľa. Vzhľadom na uvedené skutočnosti odvolací súd podľa § 219 O. s. p. rozhodnutie krajského súdu potvrdil.

41.

ROZHODNUTIE

Zo žiadneho ustanovenia zákona č. 274/2007 Z. z. o príplatku k dôchodku politickým väzňom nevyplýva, že by po priznaní príplatku k dôchodku pozostalým po politických väzňoch bolo potrebné znovu rozhodovať o výške vyplácaných dôchodkov v súbehu a že by v prípade výplaty vdovského dôchodku vo výške jednej polovice bolo treba príplatok s vdovským dôchodkom zlúčiť tak, že vdovský dôchodok by po zlúčení s príplatkom bol vyšší iba o polovicu sumy príplatku.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. apríla 2009, sp. zn. 9 So 174/2008)

Krajský súd v N. rozsudkom zo 17. júna 2008 zrušil rozhodnutie odporkyne z 13. marca 2008 (ďalej len „rozhodnutie č. 2“), ktorým odporkyňa podľa § 81 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) v znení neskorších predpisov rozhodla o vyplácaní starobného dôchodku v sume 7 842,— Sk mesačne a vdovského dôchodku v sume 1 946,- Sk mesačne, spolu 9 788,- Sk mesačne a vec vrátil odporkyni na ďalšie konanie.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd z ďalšieho rozhodnutia odporkyne z 13. marca 2008 (ďalej len „rozhodnutie č. 1“) považoval za preukázané, že navrhovateľka ako pozostalej po politickom väzňovi bol od 1. januára 2008 podľa zákona č. 274/2007 Z. z. o príplatku k dôchodkom politickým väzňom v znení platnom pred 1. januárom 2009 (ďalej aj „zákon č. 274/2007 Z. z.“) priznaný príplatok 402 - Sk k vdovskému dôchodku. Z prednesu navrhovateľky na pojednávaní dňa 17. júna 2008 krajský súd vyvodil, že navrhovateľka podala opravný prostriedok len proti rozhodnutiu č. 2 z 13. marca 2008. S ohľadom na skutočnosť, že pred 1. januárom 2008 navrhovateľka poberala vdovský dôchodok v sume 1 745,- Sk mesačne, podlá názoru krajského súdu mal byť tento dôchodok od 1. januára 2008 vyplácaný v sume 2 147,— Sk po zvýšení o 402,- Sk a nie v sume 1 946,- Sk, v ktorej je príplatok v skutočnosti krátený podľa § 81 ods. 2 zákona o sociálnom poistení na 201,- Sk. Takým postupom by podľa názoru krajského súdu bola navrhovateľka diskriminovaná, lebo aj keď sa príplatok podľa § 3 ods. 4 zákona č. 274/2007 Z. z. zlučuje s dôchodkom, s ktorým je vyplácaný, neznamená to, že by sa mal opätovne krátiť podľa § 81 ods. 2 zákona o sociálnom poistení.

Rozsudok napadla odporkyňa včas podaným odvolaním. Poukázala na skutočnosť, že k 31. decembru 2007 bol navrhovateľke vdovský dôchodok vyplácaný v sume 1 745,- Sk mesačne. Príplatok 402,- Sk bol priznaný k vdovskému dôchodku a s týmto dôchodkom sa podľa § 3 ods. 4 zákona č. 274/2007 Z. z. zlučuje. Vzhľadom na striktnú definíciu súbehu starobného a vdovského dôchodku v ustanovení § 81 ods. 2 zákona o sociálnom poistení preto rozhodli o výplate vyššieho starobného dôchodku v plnej sume (7 842,- Sk) a výplate polovice nižšieho vdovského dôchodku v sume 1 946,-Sk, v ktorej je zahrnutá polovica príplatku, t. j. 201,- Sk.

Odporkyňa navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil a preskúmané rozhodnutie odporkyne potvrdil.

Navrhovateľka vo vyjadrení k odvolaniu odporkyne namietla, že vzhľadom na § 3 ods. 4 zákona č. 274/2007 Z. z. v znení zákona č. 272/2008 Z. z., žiada o vyšší príplatok k dôchodku za 120 mesiacov, lebo jej manžel zomrel vo výkone trestu následkom pracovného úrazu. Názor odporkyne nie je podľa nej v súlade so zákonom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods.2 O. s. p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu a dospel k záveru, že odvolanie odporkyne nie je dôvodné.

Odporkyňa rozhodnutiami č. 1 a č. 2 z 13. marca 2008 rozhodla o priznaní príplatku k dôchodku navrhovateľky v sume 402,- Sk mesačne a o výplate dôchodkov v oboch prípadoch od 1. januára 2008. Rozhodnutím z 30. apríla 2008 odporkyňa zmenila svoje rozhodnutie č. 1 z 13. marca 2008 tak, že príplatok 402,- Sk priznala k vdovskému dôchodku.

Z § 3 ods. 2 zákona č. 274/2007 Z. z. v znení účinnom do 31. decembra 2008 vyplýva, že výška príplatku k vdovskému dôchodku je 60 % zo sumy, ktorá by patrila k dôchodku politického väzňa, uvedeného v § 2 ods. 1 tohto zákona.

Výška priznaného príplatku od 1. januára 2008 (402,- Sk) medzi účastníkmi sporná nebola. Z návrhu na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia č. 2 z 13. marca 2008 je zrejmé, že navrhovateľka sa ním domáhala, aby jej bol príplatok vyplácaný v plnej výške 402,- Sk. Namietala teda výšku vyplácaného vdovského dôchodku.

Podľa § 260 ods. 1 zákona o sociálnom poistení dávky dôchodkového zabezpečenia, priznané podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, sa považujú po 31. decembri 2003 za dávky podľa tohto zákona, a to v sume, v akej patrili k 31. decembru 2003; ak nárok na výplatu týchto dávok trval k 31. decembru 2003, dávky sa vyplácajú aj po tomto dni za podmienok ustanovených predpismi účinnými do 31. decembra 2003, ak tento zákon neustanovuje inak.

V zmysle § 56 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) ak sa súčasne splnili podmienky nároku na výplatu starobného dôchodku a na výplatu vdovského dôchodku, vypláca sa vyšší (najvyšší) dôchodok v plnej výške a nižší dôchodok sa vypláca vo výške jednej polovice.

Z administratívneho spisu odporkyne vyplýva, že navrhovateľke za účinnosti zákona o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov bol od 24. augusta 1984 priznaný starobný dôchodok. Rozhodnutím z 10. júla 1997 jej bol od 1. mája 1994 na základe zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii priznaný vdovský dôchodok, vyplácaný vo výške jednej polovice.

Starobný a vdovský dôchodok navrhovateľky ako dávky dôchodkového zabezpečenia, priznané podľa zákona o sociálnom zabezpečení, účinného do 31. decembra 2003 sa po 31. decembri 2003 považujú za starobný a vdovský dôchodok a vyplácajú sa podľa § 56 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení, teda starobný dôchodok ako vyšší sa jej vypláca v plnej výške a nižší vdovský dôchodok sa vypláca vo výške jednej polovice.

Podľa § 81 ods. 2 zákona o sociálnom poistení ak sú súčasne splnené podmienky nároku na výplatu starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku a podmienky nároku na výplatu vdovského dôchodku alebo vdoveckého dôchodku, alebo sirotského dôchodku alebo ak sú súčasne splnené podmienky nároku na výplatu vdovského dôchodku a sirotského dôchodku alebo vdoveckého dôchodku a sirotského dôchodku, vypláca sa v plnej sume z týchto dôchodkových dávok tá dávka, ktorá je vyššia, a z dôchodkovej dávky, ktorej suma je nižšia, sa vypláca jedna polovica.

K súbehu nárokov na výplatu starobného a vdovského dôchodku došlo dňom 1. mája 1994 podľa § 56 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení, preto už nebol daný dôvod na použitie § 81 ods. 2 zákona o sociálnom poistení; k 1. januáru 2008 totiž navrhovateľke nevznikol žiaden nový nárok na výplatu dôchodku, uvedeného v § 81 ods. 2 zákona o sociálnom poistení nevznikol.

Podľa § 3 ods.4 zákona č. 274/2007 Z. z. v znení platnom do 31. decembra 2008 príplatok sa zlučuje so starobným dôchodkom, predčasným starobným dôchodkom, invalidným dôchodkom, vdovským dôchodkom, vdoveckým dôchodkom, sirotským dôchodkom, výsluhovým dôchodkom, invalidným výsluhovým dôchodkom, vdovským výsluhovým dôchodkom, vdoveckým výsluhovým dôchodkom a sirotským výsluhovým dôchodkom (ďalej len „dôchodok“).

Navrhovateľke bol príplatok priznaný k vdovskému dôchodku podľa § 3 ods. 2 zákona č. 274/2008 Z. z., preto v súlade s § 3 ods. 4 tohto zákona sa príplatok zlučuje s vdovským dôchodkom.

Príplatok k dôchodku politickým väzňom je štátnou sociálnou dávkou (§ 1 zákon č. 274/2007 Z. z.). V zmysle § 285 ods. 1 písm. m) zákona o sociálnom poistení finančné prostriedky na úhradu nákladov na príplatok k dôchodku politickým väzňom poskytuje Sociálnej poisťovni štát na osobitný účet.

Zo žiadneho ustanovenia zákona č. 274/2007 Z. z. nevyplýva, že by odporkyňa mala po priznaní príplatku znovu rozhodovať o výške vyplácaných dôchodkov v súbehu a že by v prípade výplaty vdovského dôchodku vo výške jednej polovice mala príplatok s vdovským dôchodkom zlúčiť tak, že vdovský dôchodok by po zlúčení s príplatom bol vyšší iba o polovicu sumy príplatku, t. j. v danom prípade o 201,- Sk.

Odvolačný súd sa z uvedených dôvodov stotožnil z názorom krajského súdu, že príplatok k dôchodku podľa zákona č. 274/2007 Z. z. patrí v celosti bez ohľadu na to, či dôchodok, s ktorým bol príplatok zlúčený, sa vypláca v plnej výške alebo v jednej polovici. Aj odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odporkyne č. 2 z 13.marca 2008 nie je v súlade so zákonom, a preto rozsudok krajského súdu potvrdil podľa § 219 O. s. p.

42.

ROZHODNUTIE

Ak krajský súd, ako súd prvého stupňa, rozsudkom zrušil rozhodnutie správneho orgánu a vrátil mu vec na ďalšie konanie a rozhodnutie z dôvodu, že oprávnenému prostriedku navrhovateľa bolo vyhovené v celom rozsahu, navrhovateľ nie je osobou oprávnenou na podanie odvolania proti takémuto rozsudku.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. mája 2009, sp. zn. 9 So 74/2009)

Krajský súd v K. z 20. februára 2009 rozsudkom zrušil rozhodnutie odporkyne z 20. augusta 2008, ktorým určila, že navrhovateľ má od 1. januára 2004 nárok na úrazovú rentu v sume 45,— Sk mesačne až do zmeny podmienok rozhodujúcich na priznanie nároku na úrazovú rentu, jej výplatu alebo určenie jej sumy a vec vrátil odporkyni na ďalšie konanie.

Rozsudok bol navrhovateľovi i odporkyni doručený 9. marca 2009.

Navrhovateľ napadol rozsudok krajského súdu odvolaním, podaným osobne na Najvyššom súde Slovenskej republiky. Namietal, že hoci krajský súd rozhodnutie odporkyne zrušil, v samotnej podstate sporu, t. j. o výške úrazovej renty v období rokov 2004 až 2009 nerozhodol. Žiadal, aby odvolací súd rozhodol o veci, t. j. o výške jeho úrazovej renty aby v prípade vyplatenia dlžnej sumy určil aj výšku úrokov a aby a neposúval rozhodnutie na odporkyňu.

Odporkyňa rozsudok odvolaním nenapadla, napriek tomu však vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa popri návrhu na zamietnutie odvolania žalobcu súčasne navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a preskúmané rozhodnutie odporkyne potvrdil.

Podľa § 103 O. s. p. kedykoľvek za konania prihliada súd k tomu, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Účastník môže napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa, pokiaľ to zákon nevyklučuje (§ 201 prvá veta O. s. p.).

Podľa § 206 ods. 1 O. s. p. ak podá ten, kto je na to oprávnený, včas odvolanie, nenadobúda rozhodnutie právoplatnosť, dokiaľ o odvolaní právoplatne nerozhodne odvolací súd. Na podanie odvolania proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa (tu krajského súdu) nie je oprávnený ten účastník, ktorého návrhu sa vyhovel v celom rozsahu.

Z o d ť o v o d n e n i a :

Návrhom, doručeným odporkyni 6. októbra 2008, sa navrhovateľ domáhal preskúmania rozhodnutia odporkyne z 20. augusta 2008 o výške jeho úrazovej renty od 1. januára 2004 a žiadal, aby súd rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na nové konanie. V konaní o tomto návrhu krajský súd rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie, v ktorom odporkyni uložil znovu posúdiť nárok navrhovateľa na úrazovú rentu a jej výšku. Krajský súd teda vyhovel návrhu navrhovateľa v celom rozsahu.

Treba zdôrazniť, že súd v správnom súdnictve nie je oprávnený sám rozhodovať o nároku na úrazovú rentu a jej výšku. Súd môže len preskúmať rozhodnutie správneho orgánu z hľadiska jeho súladu so zákonom. Pokiaľ súd rozhodnutie správneho orgánu zruší a vec vráti správne mu orgánu na ďalšie konanie, správny orgán je povinný v ďalšom konaní vo veci (o úrazovej rente) znovu rozhodnúť a rozhodnutie riadne odôvodniť. Zákonnosť nového rozhodnutia môže byť na základe nového návrhu na preskúmanie predmetom konania v správnom súdnictve.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že krajský súd, ako súd prvého stupňa, vyhovel návrhu navrhovateľa na zrušenie rozhodnutia odporkyne a vrátenie jej veci na ďalšie konanie a preto navrhovateľ nebol osobou oprávnenou na podanie odvolania proti jeho rozsudku.

Podľa § 218 ods.1 písm. b) O. s. p. odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré bolo podané niekým, kto na odvolanie nie je oprávnený.

Vzhľadom na uvedené dôvody preto odvolací súd odvolanie odmietol.